

Univerzita Palackého v Olomouci
Přírodovědecká fakulta – katedra geografie

Bakalářská práce

Význam vinohradnictví pro rozvoj vinařských obcí
Jižní Moravy: na příkladu obce Čejkovice

Miroslav Sýkora

Olomouc 2023

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Miroslav Sýkora (R20368)

Studijní program: Geografie pro vzdělávání

Název práce: Význam vinohradnictví pro rozvoj vinařských obcí Jižní Moravy: na příkladu obce Čejkovice

Title of thesis: The importance of viticulture for the development of wine-growing villages in South Moravia: on the example of the village Čejkovice

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Rozsah práce: 65 stran, 38 příloh

Abstrakt: Bakalářská práce pojednává o významu vinohradnictví na rozvoji vinařských obcí Jižní Moravy, konkrétně na příkladu obce Čejkovice. Práce začíná historií o vinohradnictví a vinařství na území ČR a její současností. Dále se věnuje historii a současnosti vinohradnictví a vinařství v samotné obci. V rámci bakalářské práce bylo realizováno dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 30 vinařů z Čejkovic. Dotazníkové šetření přineslo nové poznatky k dalšímu rozvoji cestovního ruchu v obci, který je zásadně ovlivněn významnou podnikatelskou aktivitou v oboru vinohradnictví a vinařství.

Klíčová slova: historie, vinice, cestovní ruch, vinařství, Čejkovice, průzkum

Abstract: Bachelors thesis discusses the meaning of viticulture and development of wine-growing villages located in South Moravia region, mainly on the example of village Čejkovice. Thesis begins with history of viticulture and wine-making on the territory of Czech Republic followed by the present. Furthermore it deals with history and present of viticulture and wine-making in the village itself. As a part of bachelors thesis a survey took place in which 30 winemakers from Čejkovice participated. Evaluation of survey questionnaires brought new findings for further development of tourism in the village, which is fundamentally influenced by significant entrepreneur activity in the field of viticulture and wine-making.

Keywords: history, vineyard, tourism, viticulture, Čejkovice, survey

Prohlašuji tímto, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. a uvedl v seznamu literatury veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne 8. května 2023

vlastnoruční podpis autora

Na tomto místě si dovoluji speciálně poděkovat zejména doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za odborné vedení a upřímné rady při zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat všem osobám za spolupráci, zvláště těm, kteří byli ochotni zapojit se do dotazníkového šetření.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Miroslav SÝKORA**
Osobní číslo: **R20368**
Studijní program: **B0114A330002 Geografie pro vzdělávání**
Téma práce: **Význam vinohradnictví pro rozvoj vinařských obcí Jižní Moravy: na příkladu obce Čejkovice**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

Studium odborné literatury, regionálně-geografická analýza dostupných prostorových dat o vinohradnictví a vinařství. Realizace a vyhodnocení dotazníkového šetření o vlivu vinohradnictví na ekonomický rozvoj vybrané obce (ekonomika, trh práce a cestovní ruch), shrnutí základních poznatků včetně předpokládaného vývoje zkoumaného jevu.

Osnova práce:

1. Úvod (cíle práce, výzkumné otázky)
2. Přehled literatury k řešenému tématu
3. Datová základna a metodika jejího zpracování
4. Stručná historie a současnost vinohradnictví a vinařství na území ČR
5. Čejkovice – vinařská obec (geografická charakteristika s důrazem na vinohradnictví)
6. Výsledky dotazníkového šetření
7. Čejkovice a cestovní ruch
8. Závěr (shrnutí nových poznatků)

Rozsah pracovní zprávy: **5 000 – 8 000 slov**
Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Pazderka, 1984 – Réva vinná a víno – průvodci člověka staletími, Vinohrad – 22, 1984 č.6, s.134-135
Grochol, D. (2014): Transformace vinařství v ČR po roce 1989: geografické aspekty. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita.
Válek, 1984 – Hlavní směry rozvoje československého vinohradnictví a vinařství, Vinohrad – 22, 1984 – č.9, str. 193
Németh, 1984 – Předpoklady plnění náročných úloh rozvoje vinohradnictví, Vinohrad – 21, 1983 – č.11, str. 241
Hrazdilová, A. (2020): Geografické podmínky pro pěstování vybraných odrůd vinné révy ve vinařské oblasti Morava: doporučení vs. Realita. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita.
Michlovský, M. (2017): Vinohradnictví. Rakvice: Vinselekt Michlovský.
Pavloušek, P. (2011): Pěstování révy vinné: moderní vinohradnictví. Praha: Grada.
Motlochová, S. (2014): Vinařský cestovní ruch v oblasti Čechy. Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova.
Wind, J. (2009): Geografie vinařství v regionu Podluží. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého.
Odborné časopisy o vinohradnictví., publikace Ministerstva zemědělství ČR (roční situační a výhledové zprávy: Réva vinná a víno)

Jan, Libor – Štěpánek, Václav

Čejkovice 1248-1998. [Vedoucí autorského kolektivu]: Jan, Libor – Štěpánek, Václav. Čejkovice : Obecní úřad Čejkovice, 1998. 463 s., il., příl. ISBN:80-238-2766-9

Vedoucí bakalářské práce: **doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **11. října 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 11. října 2022

Obsah

1 Úvod a cíle práce	8
1.1 Úvod	8
1.2 Cíle práce	9
2 Přehled literatury k řešenému tématu	10
3 Datová základna a metodika zpracování	14
4 Historie a současnost vinohradnictví na území ČR	16
4.1 Počátky pěstování révy vinné	16
4.2 Počátky vinohradnictví na Moravě	16
4.3 Vinohradnictví od druhé poloviny 14. století do 17. století	17
4.4 Vinohradnictví 18. a 19. století	18
4.5 Vinohradnictví 20. století do roku 1989	19
4.6 Vinohradnictví 20. století po roce 1989	20
4.7 Vinohradnictví současnosti	21
5 Čejkovice – vinařská obec	28
5.1 Fyzicko-geografická charakteristika obce	28
5.2 Vinohradnictví v obci Čejkovice	34
5.3 Vinařská sdružení	36
5.4 Vinařská družstva a významné vinařské firmy	37
5.5 Další významní zaměstnavatelé v obci	40
6 Čejkovice a cestovní ruch	41
6.1 Vinařské akce v Čejkovicích	42
6.2 Moravské vinařské stezky	47
6.3 Pamětihodnosti obce	48
6.4 Program rozvoje obce	51
7 Vyhodnocení dotazníkového šetření	52
8 Závěr	55
8.1 Summary	58
9 Literatura	60
9.1 Knihy, kvalifikační práce, články	60
9.2 Elektronické zdroje	63
9.3 Ostatní zdroje	65
10 Přílohy	66

1 Úvod a cíle práce

1.1 Úvod

Téma této práce jsem si zvolil proto, že pěstování vinné révy má v naší rodině a vesnici už dlouholetou tradici. Každý den se zde okolo toho točí čas, ve kterém „žiju“ také. Po dohodě s mým vedoucím práce, jsme se shodly, že napíšu bakalářskou práci o této obci.

Vinohradnictví a vinařství jako takové, má v České republice tradici už před vznikem samotného „Velkého Říma“, a to především zde, na jižní Moravě. Vinice jsou zde tzv. „keře života“, které vytvářejí typický krajinný obraz. Neodmyslitelným faktem je, že víno je základním stavebním kamenem místní kultury a našich srdcí. Proč zrovna kamenem? Tento paradox je spjat dávným příběhem, který se začal psát v Přední Asii přibližně před více než 6000 lety, v průběhu doby měděné (poslední fáze doby kamenné). V místech, kde končí Asie a začíná Evropa a naopak, lidé poprvé objevili kouzlo vinné révy. Poznali opojné účinky této vinné šťávy, která rychle zkvašuje, a začali se její výrobě věnovat důkladně. Réva tu rostla planě v lesích a lidé si záhy uvědomili, že rostliny mohou křížit a pěstovat, aby získali kvalitní víno. Tímto začal dlouhý proces „vinařské alchymie“, který se táhne už tisíce let, kde zdaleka se neblížíme jejímu konci.

Nárůst spotřeby vína je v dnešní době trendem. Souvisí s tím i úspěchy českých a moravských vinařů. Naše vína se kvalitou a chutí rovnají světovým špičkám. To dosvědčují významná ocenění z mezinárodních soutěží, jako jsou Concours des Grands Vins Blancs du Monde nebo Berliner Wein Trophy, kde naše vína porázejí i takové vinařské giganty, jakými jsou Francie nebo Itálie. Celkově si lze všimnout, že se na výše zmíněných a podobných soutěžích, nachází stále častěji tuzemští vinaři.

Vinařství drží v dnešní době „nálepku“ velkého „Boom trendu“. V posledních letech stoupá enormní zájem o tento vinný produkt a jeho gastro zážitek sním spjatý. Lidé si moc rádi zjišťují nové informace. Většinou je zajímá výroba, jednotlivé typy odrůd, průběh křížení, zelené a sklepní práce a v neposlední řadě legislativa. Taktéž se zvyšuje povědomí o příznivých účincích na lidské zdraví, jakožto je prevence proti kardiovaskulárnímu onemocnění, nechutenství atd. Všechny tyto skutečnosti jsou příčinou vzrůstu spotřeby. Tento fakt je spjat s vinařskou turistikou. Vznikají vinařské stezky, cyklostezky spojující vinice a sklepy jižní Moravy. Účastníci mohou kromě prohlídky vinařských sklepů poznat i způsoby stolování spojené s degustací.

I když produkce a obliba tohoto moku u nás roste, stále se ani zdaleka nemůžeme měřit se světovými vinařstvími. Tomuto odvětví dominují především státy Evropy, v čele s Francií, Itálií a Španělskem. V posledních dvaceti letech jsou však tyto země ohrožovány dovozem z mimoevropských oblastí. S vínem ze zemí jako Chile, Argentina, Austrálie, Spojené státy nebo Jihoafrická republika se nejen čeští, ale i evropští konzumenti setkávají stále častěji. Kromě

toho se do popředí dostávají i „ne vinařské“ země jako je Čína nebo Brazílie. Vývoj trhu s vínem, tak má další konkurenci.

1.2 Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit význam vinohradnictví a vinařství pro rozvoj cestovního ruchu ve vinařské obci Čejkovice. Tato obec patří do souboru obcí s největší rozlohou vinohradů v celé České republice. Podle situační a výhledové zprávy ministerstva zemědělství ČR „réva vinná a víno 2022“, pouze 3 obce na konci 2021 vykazovaly plochu osázených vinic větší než Čejkovice (jednalo se o vinařské obce – města Velké Bílovice, Valtice a Mikulov). To znamená, že obec Čejkovice je největší venkovskou obcí s rozlohou vinic v ČR.

Díličí cíle, které by měly pomoci naplnit hlavní cíl bakalářské práce, byly formulovány následovně:

- a) Stručně zhodnotit historii a vývoj vinařství na území ČR s důrazem na vývoj po roce 1989. Ten byl ovlivněn transformačním procesem našeho hospodářství, znamenajícím přechod od centrálně řízené ekonomiky na ekonomiku tržní.
- b) Věnovat pozornost analýze posledních trendů ve vývoji celkové sklizňové plochy vinic, velikosti produkce vína i zahraničního obchodu s tímto produktem.
- c) Vyhodnotit roli vinařství ve studované obci Čejkovice z hlediska aktuálního vývoje situace na trhu práce.
- d) Analyzovat přínos organizovaných vinařských akcí pro rozvoj cestovního ruchu ve studované obci.
- e) Připravit, realizovat a vyhodnotit průzkum v Čejkovicích ve věci názorů jednotlivých vinařů na různé aspekty jejich činnosti.

2 Přehled literatury k řešenému tématu

Za nejvýznamnějšího autora publikací o vinohradnictví a vinařství v České republice je považován prof. Vilém Kraus (1924-2013). Působil také na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně a Lednici jako pedagog a vědecký pracovník. Věnoval se výzkumu a šlechtění nových odrůd. V roce 2004 se stal nositelem státního vyznamenání Medaile Za zásluhy pro stát v oblasti vědy II. stupně. Vilém Kraus jako první Čech v historii převzal Medaili za zásluhy o vinařství, kterou od roku 1954 uděluje Mezinárodní úřad pro révu vinou a víno (OIV). Během svého vědeckého působení publikoval 56 vědeckých prací v oblasti fyziologie révy vinné, jejího zušlechťování, vedení a řezu, ale i historie českého a moravského vinařství. Dále publikoval 185 prací populárně-vědeckých a odborných zejména v časopisech *Vinařský obzor*, *Vinohrad* a v některých německých a rakouských časopisech. Jeho první knižní publikace byly vydány ve Státním zemědělském nakladatelství již koncem padesátých let. Jednalo se především o publikaci věnovanou základům výroby vína (Kraus V., Konečný A. 1958). Po roce 1989 vydal společně s Kuttelvašerem a Vurmlem Encyklopedii českého a moravského vína. O rok později s kolektivem spoluautorů vydal reprezentativní publikaci věnovanou révě a vínu v Čechách a na Moravě (Kraus V. a kol. 1999). Posledními vydanými publikacemi V. Krause jsou dva díly *Nové encyklopedie českého a moravského vína* (2005, 2008).

Historii vinařství se věnoval český národopisec, folklorista a vysokoškolský pedagog prof. V. Frolec (1934-1992). Z jeho publikací je asi nejvíce jeho kniha „*Vinohradnictví*“, kterou vydal spolu s kolektivem autorů v roce 1973. Tato obsáhlá publikace seznamuje s bohatými tradicemi pěstování révy vinné v českých a moravských krajích od nejstarších dob až po počátek 70. let. V první části autoři nastiňují základní momenty dějinného vývoje vinohradnictví a ve druhé části se zabývají vinohradnickou technikou, právními otázkami, vinohradnickými organizacemi, zvelebovacími institucemi aj. Výklad provází množství obrazových příloh, dokumentujících vinohradnictví. Později vydaná publikace (V. Frolec, 1984) je věnována vinohradnictví na jižní Moravě. Obsahuje tři části (*Vinařská krajina a práce*, *Právní a obyčejové vztahy*, *Jihomoravští vinaři a jejich folklór*) a obrazovou přílohu. Obě zmiňované publikace vydalo brněnské nakladatelství Blok.

Mezi významné odborníky zabývající se problematikou vinařství patří také J. Pátek dlouholetý sklepmistr, vinařský technolog, člen redakční rady *Vinařského obzoru*, autor několika knih o víně, z nichž nejznámější je *Zrození vína*, která vyšla ve více vydáních. Třetí rozšířené vydání této úspěšné publikace vydané v roce 2001 obsahuje veškeré údaje potřebné k pěstování, klasifikaci i konzumaci vína. Charakterizuje jednotlivé odrůdy, způsob přípravy, výskyt vína ve světovém i českém měřítku.

K. Mařík a L. Bilík sestavily publikaci „*Cesty za moravským a českým vínem*“ (2004). Kniha, přináší milovníkům vína mnoho cenných informací o jednotlivých moravských a českých vinařských oblastech a především o malých vinařích, vyrábějících s láskou víno ve svých

vinicích a sklepech. Autoři se věnují problematice počátku pěstování a pití vína, horenskému právu, patronům vína a vinařským tradicím a pověrám.

Pozitivně je hodnocena také monografie od našeho předního experta na vinohradnictví a vinařství P. Pavlouška (2011). Autor v ní komplexně předkládá veškeré domácí a zahraniční informace v té době za posledních 10 let a vlastní praktické zkušenosti s pěstováním révy vinné v ČR. Seznamuje veřejnost s nejnovějšími způsoby výsadby, ošetřování, ochranou i technologií, které pomáhají vinohradníkům při pěstování révy vinné.

Nejprodávanější knihou roku 2000 na knižním trhu byla publikace P. Doležala (Lexikon českého vinařství, 1999). Vyšla k tisíciletému výročí českého vinařství. O dva roky později vydal P. Doležal také Lexikon moravského vinařství. Obě publikace obsahují množství originálních archivních materiálů, stejně jako seznam všech producentů a jejich vín. Samotné knihy jsou pobídkou k návštěvě málem zapomenutých vín našeho vinařství. Seznamují čtenáře s místy, odkud vína pocházejí v uceleném přehledu včetně kulturních památek. V průvodcích nalezneme i seznamy pamětihodností a zajímavé cíle pro vinařského turistu.

V roce 2011 byla vydána kniha od V. Dudáka s názvem: „Putováním vinařským krajem“, která je více než jen průvodce. Tato kniha je zároveň malými dějinami i pokladnicí zapomenutých příběhů. Nabízí komplexní seznámení s Moravskou vinařskou oblastí, s jejími tradicemi i současností, lidmi, příběhy a vínem. Snaží se nejen popisovat a nabízet, ale také ukázat, že fenomén moravského vinařství je hluboko zakořeněn v zdejší zemi a že je mnohem více než "pouhým" způsobem obživy, neboť je výrazem života, který se zde dědí z generace na generaci.

Kolektiv autorů (P. Linhart, M. Suk a V. Válek) vydal v roce 2008: „Vinařský atlas území České republiky“. Atlas obsahuje odborný text a soubor více než 200 map a obrázků vztahujících se k pěstování vinné révy na území České republiky. Dvojjazyčná (česko-německá) barevná publikace soustřeďuje mapy: historické, aktuální, geologické, geochemické, půdní, hydrologické, klimatické, vegetační, fenologické a také turistické cesty.

Anglický odborník Hugh Eric Allan Johnson OBE (H. Johnson) je považován za celosvětově nejprodávanějšího autora knih víně. Některé z jeho knih byly přeloženy i do češtiny, jde zejména o publikaci „Příběh vína“, která vyšla u nás v roce 2008. Jde o poutavé čtení, jež sleduje dějiny vína od úsvitu civilizace přes nádheru bakchanálií antického světa až do současnosti. Tato publikace je všeobecně považována za klasiku v oboru literatury o víně. První vydání, jež vyšlo v roce 1989, bylo přeloženo do jedenácti jazyků a získalo řadu ocenění. V roce 2009 byl také u nás publikován „Světový atlas vína“, který zpracoval H. Johnson ve spoluautorství s J. Robinsonovou. Originální vydání Světového atlasu vína vyšlo poprvé v roce 1971.

Z dalších zahraničních autorů byly vybrány do přehledu literatury publikace od autorů A. Dominé (2008), německého specialisty v oboru vinařství, žijícího dlouhodobě ve Francii dále

publikace M. Halla (2000) a D. Getze (2000), kteří jsou považováni za průkopníky v oboru vinařského cestovního ruchu (viz. V. Sedlářová 2018). Tato autorka ve své kvalifikační práci uvádí, že M. Hall považuje za počátek cestování za vínem přibližně 2. polovinu 19. století, kdy tomu napomohl rozvoj dopravy, který zjednodušil cestování, dále sociální revoluce a také od roku 1920 propagace vinařských stezek v Německu. D. Getz ve své publikaci zachycuje vývoj a marketing vinařské turistiky, přehledy výzkumů, ukázkové studie a rozhovory s odborníky v oboru. Názorné studie pochází z oblastí, kde má vinařská turistika své počátky (Kanada, Austrálie, Nový Zéland a Evropa).

V nedávné minulosti vzbudila velkou pozornost vázaná plnobarevná kniha „Vinohradnictví“ od doc. M. Michlovského (2017), která je určena všem pěstitelům révy vinné a studentům předmětu vinohradnictví na vysokých školách. Kniha podává ucelený přehled o vinohradnictví, jaký v Česku dosud nebyl v jediném svazku vydán. Zabývá se jeho historií, fyziologií révy vinné, množením révy včetně produkce sazenic, prací ve vinici, chorobami a škůdci révy, její výživou, ekonomikou produkce hroznů a současným stavem vinohradnictví v ČR i ve světě. Kniha je rozsáhlá nejenom textem, ale i počtem obrázků a tabulek. Uvádí celou problematiku vinohradnictví v jednom svazku od historie, jeho vývoj až po nejnovější vědecké poznatky v oboru.

V literatuře o obci Čejkovice lze považovat za „bibli“ knihu „Čejkovice 1248-1998“, která vznikla roku 1998 k 750. výročí obce. Publikaci zpracoval široký kolektiv autorů pod redakcí L. Jana a V. Štěpánka, pedagogů a vědeckých pracovníků Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Kniha pojednává o historii a vzniku obce, vinařství a vinohradnictví, o proměnách historické tvrze, o lidu, tancích, zvycích a mnoho dalšího.

Řada informací o vinařské obci je obsažena i v některých starších publikacích, např. (K. Hlavinka, J. Noháč, 1926), (J. Bartoš, J. Schultz, M. Trapl, 1982). Celkem přehledně je zpracována publikace čejkovického rodáka B. Cvana, který vydal monografii pod názvem „Čejkovice v historii dávné a nedávné“ v roce 1997 vlastním nákladem.

V nedávné době byly o obci Čejkovice vydány dvě obrazové publikace (2015,2018) opírající se o starší i nové fotografie. Za pozornost stojí publikace (kol. 2003), na jejichž přípravě se podíleli učitelé a především žáci základních škol z obcí Čejkovice, Velké Bílovice a Kobylí. Ukázalo se, že tyto obce, geograficky si blízké, mají mnoho společného, ale zároveň i dost odlišného. V knize, nevelké rozsahem, najdeme u každé obce stručnou historii, významné rodáky, významná místa a budovy, řemesla, folklór, tradice, ale i přírodní podmínky. Vše doplňují barevné fotografie. O dva roky později zástupkyně ředitelky základní školy T. G. M. (Z. Manišová) vydala vzpomínkovou publikaci pod názvem „Mé mládí to jsou Čejkovice“.

Cennými informacemi pro zpracování bakalářské práce disponovali i kvalifikační práce studentů vysokých škol. Problematice vinařství a vinařského turistického ruchu v Čejkovicích se věnovali tito autoři bakalářských či diplomových prací:

- KMENTOVÁ, L. (2009): *Občanské sdružení Čtvrtečníci a jeho podíl na rozvoji vinařské obce Čejkovice.*
- BAŘINOVÁ, M. (2010): *Rodinná vinařství v Čejkovicích.*
- PAVKOVÁ, M. (2010): *Specifický život vinařského mikroregionu Čejkovice*
- PECKA, V. (2012): *Vinařská turistika obce Čejkovice*

Geografickými aspekty vinařství a vinařského cestovního ruchu se v kvalifikačních pracích zabývali:

- GROCHOL, D. (2014): *Transformace vinařství v ČR po roce 1989: geografické aspekty.*
- ŠTOROVÁ, M. (2014): *Víno a vinařství – genius loci a turismus na jižní Moravě*
- SEDLÁŘOVÁ, V. (2018): *Vinařský cestovní ruch v Uherském Hradišti*
- VAŠKOVÁ, V. (2020): *Vinařství a vinohradnictví Slovácké podoblasti po roce 1989*

3 Datová základna a metodika zpracování

Veřejná datová základna o Českém vinohradnictvím a vinařství je poměrně „chudá“, důvodem je skutečnost, že většina zjišťovaných dat o jednotlivých ekonomických subjektech má charakter individuálních dat.

Český statistický úřad (ČSÚ) publikuje řadu ekonomických údajů o vinicích a vinařích, ale pouze za celou ČR, v některých případech lze zjistit informace do úrovně vymezených vinařských oblastí a podoblastí. Do úrovně obcí je však publikována pouze jedna informace, a to rozloha vinic v hektarech (ha) ke konci každého roku. Co se týká informací o jednotlivých subjektech vedených na ČSÚ v registru ekonomických subjektů (RES), lze konstatovat, že tyto jsou špatným kódováním činností podle klasifikace CZ-NACE znehodnocené a neumožňují objektivní analýzu vinohradnictví a vinařství.

Nejpodrobnější informace o českém vinohradnictví a vinařství poskytuje Ministerstvo zemědělství ČR v ročních „Situacích a výhledových zprávách: Réva vinná a víno“, které jsou publikovány od roku 1997. Jedná se o tyto statistická data: Plochy vinic a jejich struktura, sklizeň hroznů révy vinné, produkce vína, obchod s vínem, finanční podpory vinohradnictví a vinařství. Ministerstvu předávají informace o vinařství Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ), Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPÍ), Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), Svaz vinařů ČR, Celní úřad (celní statistiky) a samozřejmě ČSÚ.

Při zpracování charakteristiky obce Čejkovice byly v bakalářské práci využívány některé další datové zdroje ČSÚ. Konkrétně se jednalo o data, která jsou součástí veřejné databáze, dále databáze demografických údajů za obce ČR, databáze Ubytovací zařízení ČR, výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a 2021 (SLDB) a Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. Informace o situaci na trhu práce v Čejkovicích poskytl Úřad práce ČR (měsíční statistiky nezaměstnanosti a statistiky z územního hlediska od roku 2014). Jako základní metoda při zpracovávání dat byla využita komparativní analýza. Vypočítané ukazatele za obec Čejkovice byly porovnávány s ukazateli za okolní obce, správní obvod obce s rozšířenou působností (SO ORP) Hodonín či za celé území ČR. Jednalo se o tyto ukazatele podíl hlavních věkových skupin, index stáří, index ekonomického zatížení, hrubá míra úmrtnosti, podíl nezaměstnaných osob (PNO) a index podnikatelské aktivity.

Zpracovaná fyzicko-geografická charakteristika obce Čejkovice se opírá o poznatky uvedené v odborných publikacích kolektivu vedeného M. Vachkem (1997) a také kolektivu vedeného L. Jánem, V. Štěpánkem (1998), kde kapitolu Kraj a příroda zpracoval L. Ambrozek. Kromě těchto dvou publikací byly využity i informace J. Demka a P. Mackovčina uvedené v Zeměpisném lexikonu ČR, Hory a nížiny, vydaném v roce 2006.

Nejvýznamnějším zdrojem informací o vinohradnictví a vinařství v Čejkovicích byly výsledky dotazníkového šetření realizovaného prostřednictvím řízených rozhovorů s jednotlivými vinaři. Průzkum se uskutečnil během měsíce února 2023. Dotazník obsahoval 15 otázek (viz.

Příloha bakalářské práce). Prvních 5 dotazů mělo charakter identifikačních údajů o provozovaném vinařství. Mj. se dotýkaly i historie jednotlivých vinařství, velikosti obhospodařovaných vinic a průměrné roční produkce vína. Mezi otázky byl zařazen i dotaz na skutečnost, zda „vinařina“ je pro dotazované respondenty hlavním zaměstnáním.

Další otázky se týkaly kooperace vinařství s jinými vinaři, například v rámci vinařských spolků, a také benefitů plynoucích z této spolupráce. Do souboru otázek byly zahrnuty i dotazy týkající se negativních vlivů pandemie covid-19, či vlivu zdražení energií a příchodu inflace na vlastní hospodaření dotazovaných vinařů. Vzhledem ke skutečnosti, že pro vinohradníky a vinaře jsou připraveny dotační programy, byla v rozhovoru kladena otázka na využívání této podpory.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnocení významu vinohradnictví a vinařství pro rozvoj cestovního ruchu v obci Čejkovice, proto je logické, že rozhovor se soustředil i na názory jednotlivých vinařů na současný stav cestovního ruchu a na návrhy jak tento ruch podpořit, případně omezit. Respondenti se také měli vyjádřit k současné ubytovací kapacitě hromadných ubytovacích zařízení v obci. Dotazníkové šetření bylo zakončeno otázkou týkající se potenciální budoucnosti v oboru vinohradnictví a vinařství v Čejkovicích.

V průzkumu realizovaného prostřednictvím rozhovorů se účastnilo 30 respondentů, které lze rozdělit podle velikosti obhospodařovaných vinic do 3 skupin. Do kategorie velkých firem bylo zařazeno celkem 7 vinařských subjektů (pěstitelé s vinicemi nad 5 ha), do středních firem 8 subjektů (o rozloze 0,5 ha až 5 ha) a do malých firem patřilo 13 subjektů (s výměrou pod 0,5 ha). Dotazníkového se zúčastnily také 2 producenti vína, kteří pouze nakupují moštové hrozny určené k této výrobě.

4 Historie a současnost vinohradnictví na území ČR

4.1 Počátky pěstování révy vinné

Důkazem pro to, že réva vinná a víno provázejí člověka od nepaměti je, že oba tyto pojmy jsou známy v nejstarším jazyce světa – sanskrtu, který označuje révu vinnou jako „draska“ a víno jako „vena“.

Kultura révy vinné v souvislosti s člověkem se poprvé objevuje na dokladech nejstarších urbanistických kultur světa, zejména v Mezopotámii, například v sumerském Kiši, chaldejském Uru, Lugase i v Babyloně, ale i v povodí Nilu. Avšak ani ve starém Egyptě, ani v Mezopotámii nemáme přímý důkaz o původu plané révy (PAZDERKA, 1984).

Místo a dobu první výroby vína také nelze jednoznačně určit. Bylo všude tam, kde lidé sbírali a ukládali hrozny do nádob, které měly zadržovat jejich šťávu. Takto činili již primitivní kočovníci. Nejstarší jádérka z hroznů z kultivované vinné révy byla nalezena v Gruzii. Jejich stáří bylo otestováno karbonovou metodou a zařazeno do období 7000–5000 let př. n. l. (JOHNSON, 2008).

V té době se lesní réva vyskytovala jen ve dvou formách. Forma s listy hustě plstnatými se nacházela v celé západní Evropě až po Kavkaz a forma s listy hladkými se vyskytovala od východního Kavkazu po Ťan-Šan (FROLEC a kol., 1973).

Když řečtí osadníci v první polovině 1. tisíciletí př. n. l. dobyli další území v celém Středozezemním moři, započali ve svých nových koloniích i kulturu vína. Zejména Sicílie, jižní Itálie a jižní Francie se staly oblastmi rozvoje vinařství v Evropě (DOMINÉ a kol., 2008). Tam se některé odrůdy samovolně zkřížily s planě rostoucí lesní révou a vznikly odrůdy speciálně vhodné k výrobě vína (FROLEC a kol., 1973).

Řekové se sice zasloužili o rozšíření vinné révy až do jižní Galie, vinařskou kulturu však dále zdokonalovali Římané. Postupem času se víno rozšířilo do všech 17 částí římské říše a dali tak základ téměř všem slavným vinařským oblastem dnešní Evropy (JOHNSON, ROBINSON, 2009).

4.2 Počátky vinohradnictví na Moravě

V oblasti jižní Pannonie, byla půda vydatná a podnebí teplé. Obyvatelé Pannonie vinnou révu sice pěstovali, ale skromně a nekvalitně, neboť v těchto končinách panuje dlouhé zimní období. U nás to jest dnešní Morava a sever Slovenska bylo překážkou rozvoje vinic bohatý lesní porost, který poskytoval dostatek medu, a tak dlouho jako surovina nahrazoval hrozny révy vinné (FROLEC a kol., 1973).

Velký rozmach vinohradnictví v našich krajích nastává však až ve 3. století, za vlády římského císaře Marka Aurelia Proba, jenž je všeobecně pokládán za otce a zakladatele evropského

vinohradnictví. Z archeologických nálezů bezpečně víme, že římské legie měly svá stanoviště až na jižní Moravě v blízkosti Mušova u Mikulova, pak nutně musíme předpokládat, že s sebou na Moravu přinášeli znalost vína a pěstování i zpracování révy vinné, vždyť v této době jižní Morava byla součástí zájmové sféry římské říše.

Na počátku 9. století se datuje nález různých nástrojů, používaných ve vinohradnictví, jako jsou vinohradnické nože, sekerky, kladiva a lopaty. Také víme, že ve Velkomoravské říši se pěstovala réva vinná a pilo se víno, již na dvoře Mojmíra I. Z této praxe se v budoucnosti vyvinulo falkenštejnské horenské právo, které podstatně ovlivňovalo vývoj moravského vinohradnictví (FROLEC a kol., 1973).

Koncem 12. století to byly zase církevní instituce, které pečovaly o rozšiřování dosavadních viničných ploch. Dochovaly se viniční řády, které nás seznamují s pěstováním vína a mimo jiné také tvrdými tresty pro provinilce na vinicích. Provinilcům hrozila za krádež nebo její poškození dokonce smrt, později trest zmírnili na „pouhé“ useknutí ruky. Církev již tehdy tvrdě bránila svůj majetek. V polovině 13. století je prakticky réva vinná rozšířena již ve všech hlavních, úrodných oblastech jak na Moravě, tak i v Čechách (MAŘÍK, BÍLÍK, 2004).

4.3 Vinohradnictví od druhé poloviny 14. století do 17. století

Zkušenosti z pěstování révy vinné dosáhlo mimořádného vrcholu a intenzity ve 14. století. Měšťané napodobovali již tradiční církevní a klášterní vinohradnictví. Velkou roli také sehrálo zakládání měst. Od roku 1355 byla daň z vína vystřídána daní z vinohradů. Všechny vinice byly zapsány do městských knih, oceněny a daň byla vybírána jako z ostatních nemovitostí. Mimořádný rozkvět zaznamenalo vinohradnictví na Znojemsku, jenž Jan Lucemburský obdařil město privilegiem pro obchod s vínem, kterým bylo obdařeno i Brno. Zároveň zakázal ve městě výčep cizích vín, aby tak uchránil domácí produkci (FROLEC a kol., 1973).

O pěstování révy vinné u nás máme přesnější představy z doby vlády císaře Karla IV. Za jeho vlády došlo k hospodářskému rozmachu a rozkvětu našeho vinařství. Císař nechal do Čech přivést vinnou révu z Burgundska a oblasti Porýní, aby zlepšil jakost domácí vinné produkce. V období středověku byly zájmy feudálů světských i církevních rozšiřovat výměru vinic. To dosvědčuje ta skutečnost, že v roce 1358 vydal Karel IV. – řadu nařízení k rozšíření a ochraně vinic a domácího vína, kterou dnes známe pod pojmem „Viniční právo“. V té době byly zřízeny též viniční – horenské úřady – v čele s perkmistrem, který měl na starost kontrolu vinic (PAZDERKA, 1984).

V období husitských válek, na počátku 15. století, docházelo k ničení velkého množství vinic, k obléhání a vypálení některých vinařských měst a k úpadku obchodu s vínem. Situace se zlepšila za nástupce Vladislava Jagellonského, kde naše vinařství dosáhlo svého vrcholu. Král Vladislav II. Jagellonský v roce 1497 vydal nařízení o povinnosti evidovat všechny vinice v gruntovních

24 perkmistrovských knihách. Toto nařízení představovalo počátky kontroly jakosti vína prostřednictvím degustace v Evropě (KRAUS a kol., 1999).

Za zlatý věk moravského a českého vinařství považujeme 14. a 16. století, kdy pěstování révy vinné a výroba vína u nás zdomácněla. V té době se pěstovala réva v krajích, kde dnes není po vinicích ani památka. Koncem 16. století dosáhla výměra vinic v Čechách 3 500 ha a Praha se stala největší vinohradnickou obcí. Vznikaly přebytky vína, rentabilita hospodaření se snižovala a tlak dovážených vín byl stále vyšší. Snižovala se kvalita obdělávání vín a v jejím důsledku klesala úroda (PAZDERKA, 1984).

Hospodářské a sociální důsledky třicetileté války znamenaly ve vinařství nejen úpadek oboru, ale i postupnou změnu dosavadních poměrů. Obnova zpustlých vinic a zakládání nových byly velmi závislé na poměrech v jednotlivých částech Moravy. V Čechách je velmi zřetelný ústup a dochází k rychlému zmenšování plochy městských vinic, zejména na severu Čech. Podle lánových rejstříků bylo na Moravě před třicetiletou válkou 17 701 ha rustikálních vinic a 627 ha vinic dominikálních. V brněnském kraji bylo 12 268 ha vinic a z toho 60 % pustých, ve znojemském kraji bylo 2880 ha a z toho 50 % pustých a v kraji hradištském 2553 ha vinic, z nichž bylo 25 % vinic pustých (KRAUS a kol., 1999).

4.4 Vinohradnictví 18. a 19. století

Počátkem 18. stol. začínají venkované budovat vlastní vinné sklepy buď přímo v určité části obce, nebo pod vinohrady, kde vznikají ze sklepů s vlastními lisovny menší sklepní osady. Je to příznak budoucího rozvoje jakostního vinařství na moravském venkově. Tento rozvoj zesílil po vydání robotního patentu v roce 1775, kdy došlo ke snížení robotních povinností. Dochází k postupné redukci a k odprodeji panských vinic, ke zrušení horenských organizací a starých horenských řádů. Ty jsou nahrazeny všeobecným viničním řádem pro Moravu, vydaným 20. 10. 1748. Tím zaniká i vinařská a soudní samospráva a nucené zakládání vinic v celcích. Vinice se mohou zakládat všude, kde k tomu jsou vhodné podmínky. Viniční plochy byly do značné míry obnoveny a k uvedenému roku 1748 bylo na Moravě opět 16 616 ha vinic a jejich plocha nadále rostla. Vinařům je dáno právo svobodného šenku vína, které se prodává volně po domech. Místně se vinaři výrazně orientují na vysazování modrých odrůd a na výrobu červeného vína, které je žádanější (KRAUS a kol., 1999).

V průběhu 19. století nastává rozkvět vinařství i v našich oblastech. Vrcholu rozvoje bylo na Moravě dosaženo v roce 1830, kdy výměra vinic na tomto území činila 30 260 ha (PÁTEK, 2001). Od té doby se ovšem začínal projevovat pozvolný úpadek. V roce 1835 bylo 24 936,8 ha, v roce 1837 pouze 15 000,2 ha, roku 1879 - 12 570 ha a na konci tohoto století už jen 8137 ha vinic (FROLEC a kol., 1973).

Vinohradnictví nejvíce ovlivnilo zrušení nevolnictví, horenských řádů, rozpuštění katolických institucí, a snížení robotní povinnosti. V této souvislosti dále nesmíme zapomenout na tehdejší

vnitropolitický, zahraničně politický a hospodářský vývoj. Nebo také těžké ztráty při napoleonských válkách, a vůbec na obecnou nejistotu celého tohoto bouřlivého období. Další ranou byl definitivní zánik bývalých vrchnostenských dominií, to vedlo k mohutnému nástupu průmyslového kapitálu a umrtvování zemědělského podnikání. Nebylo také dosti pracovních sil na vinici, jelikož chudina hledala práci výnosnější a našla vhodnější zaměstnání jinde. Pěstování révy vinné se přestalo vyplácet. Navíc klesla i po něm poptávka. Víno přestalo být lidovým nápojem, do popředí se dostala laciná kořalka z brambor a pivo (FROLEC a kol., 1973).

Koncem 19. století už se však opět objevuje další nebezpečí v podobně živočišných škůdců – roztočů a také houbových chorob, jako jsou peronospora a oidium. Obě choroby značně poškozovaly bobule révy vinné. Tím se značně snižovala úroda. Největší pohromou pro naše i západoevropské vinice, byl však živočišný škůdce mšička révová, takzvaný révokaz. Ten pouze ve Francii zničil více jak milion hektarů vinic. U nás se škůdce objevil ve vinařské obci Šatov u Znojma. Odtud se rozšířil po celé Jižní Moravě a postupně ničil všechny vinice. Napadené vinice musely být vykloučeny a půda musela být po několika letech rekultivována. Pokusy zničit révokaz vstříkáním sirouhlíku do půdy se neosvědčil. Proto se přikročilo k roubování oček ušlechtilé evropské révy na americké podnože, které měly schopnost tvořit hustou síť kořenů a mimoto jejich šťávy byly kyselé a tím révokaz odpuzovaly (PÁTEK, 2001).

4.5 Vinohradnictví 20. století do roku 1989.

Můžeme říct, že na Moravě, po první světové válce, neustálá redukce a likvidace vinohradů byla zastavena v roce 1922, i když rozsah obdělávaných vinic zůstal i nadále skromný. V roce 1928 se na Moravě zjistilo jen 3563,2 ha plodných vinic (FROLEC a kol., 1973).

V tomto meziválečném období došlo ještě k většímu útlumu vinohradnictví, které bylo způsobeno jak hospodářskou krizí, tak i konkurencí z levnějších vín dovážených z jiných zemí. V období první republiky vznikala svépomocná vinařská družstva. Bylo to Jihomoravské vinařsko-ovocnické družstvo v Čejkovicích, Vinařské družstvo v Mutěnicích, Vinařsko-ovocnické družstvo ve Strážnici. Vinařské družstvo ve Velkých Pavlovicích, Polešovicích a Kyjově (PÁTEK, 2001).

Vinařská družstva se zabývala pěstováním révových sazenic, výsadbami vlastních vinic a jejich ošetřováním. Od vinařů nakupovala hrozny, které zpracovávala ve svých lisovnách, a vyráběla přírodní odrůdová, dezertní a kořeněná i šumivá vína. Vinařská družstva, stejně jako ostatní družstva, byla v roce 1952 znárodněna a proměnila se v národní podniky – vinařské závody. (PÁTEK, 2001).

V agrotechnice výroby vinných hroznů se daří ve většině zemědělských podniků postupně uplatňovat velkovýrobní technologie pěstování a ošetření révy vinné. Vláda v roce 1961 přijala vyhlášku o zvelebení vinohradnictví, ovocnářství a zelinářství, v jejím důsledku došlo k rozsáhlým obnovám vinohradů. Také způsob vedení révy vinné se zásadně změnil postupným

převáděním středního vedení na vysoké, které v současné době převažuje a činí u socialistického sektoru 58 % ploch. Důvodem zdvihnutí révy bylo, aby se ke kultivačním pracím mohly používat traktory. V tomto důsledku elektrifikace docházelo ke snižování počtu zaměstnanců na vinicích (PÁTEK, 2001).

V roce 1983 bylo dosaženo velmi dobrých sklizní hroznů, které byly v tomto ročníku vyzrálé, a vyrobila se z nich velmi jakostní vína. Výměra vinic v České republice v těchto letech dosahovala až 17 000 ha (PÁTEK, 2001).

Rok 1985 je známý poškozením vinohradů zimními mrazy, které kromě toho, že snížily úrodu hroznů i totálně poškodily vinice na velkých plochách, takže značná část keřů dodatečně uhynula. Tyto lednové mrazy a dodatečně chladné počasí v období kvetení vinné révy dosud nejvíce snížily úrodu hroznů v celé historii našeho vinohradnictví.

4.6 Vinohradnictví 20. století po roce 1989.

Socioekonomické změny roku 1989 nastartovaly v naší republice řadu důležitých politických a ekonomických přeměn. Transformace centrálně plánovaného hospodářství na tržní systém, vyvolala rozsáhle změny ve všech sektorech národního hospodářství, zvláště výrazný dopad měla na zemědělství a průmyslovou výrobu. Velmi důležitým procesem se stala změna vlastnických vztahů, kdy došlo k převodu veřejného majetku do soukromého vlastnictví. Podstatnou měrou byly změny, jak v zemědělském, tak v průmyslovém sektoru. Před novou vládou stál úkol zajistit přechod od centrálně plánované chráněné ekonomiky k otevřenému hospodářství (TOUŠEK, VANČURA, 1996).

Z Moravských vinařských závodů vznikl vinařský podnik Znovín, a.s. Šatov, Víno, a. s. Mikulov, Vinium, a. s. Velké Pavlovice, Vinova, a. s. Mutěnice, Víno, a. s. Bzenec a Vinopol, a. s. Velké Bílovice. K reorganizaci došlo také u bývalých státních statků a vznikla celá řada nových vinařských výrobních podniků i soukromých vinařských podnikatelů. České vinařské závody se změnilly na akciovou společnost. Jeden jejich bývalý závod na výrobu šumivého vína přešel na akciovou společnost Bohemia Sekt se sídlem ve Starém Plzenci.

Od roku 1990 nejsou vinohrady v České republice obnovovány tak, aby byla zajištěna jejich prostá reprodukce. Další zmenšení výměry vinic došlo, když velké vinařské podniky snížily v roce 1992 z ekonomických důvodů nákupní ceny hroznů. Výsadba a pěstování révy vinné se tím pádem staly nerentabilní a došlo k další likvidaci vinic. Výměra se snížila asi na 11 600 ha. Od roku 1994 začaly ceny hroznů opět stoupat, což se projevilo také na postupném zvětšování vinic. V tomto roce bylo vysázeno 150 ha nových vinic, v roce 1995 již 250 ha a v roce 1996 pak asi 350 ha. Ministerstvo zemědělství přispívá finanční podporou až do výše 250 000 Kč na výsadbu 1 ha vinice. Podpora přichází též ze strany některých velkých vinařských podniků, aby si touto cestou zajistily dodávky jakostních hroznů pro své průmyslové zpracování. Plocha plodných vinic v České republice činila v roce 1996 asi 11 800 ha (PÁTEK, 2001).

4.7 Vinohradnictví současnosti

Moderní vinohradnictví představuje vzájemné soužití vinohradníka s přírodou. Pouze respektováním přírodních zákonitostí, které ovlivňují révu vinnou ve vinicích, je možné dosáhnout konečného cíle a tím je produkce kvalitních hroznů.

Po vstupu České republiky do Evropské unie 1. 5. 2004 se změnila podmínky pro české a moravské vinohradníky a vinaře. Plochy vinic v České republice dosáhly téměř 18 000 ha. Vinohradnictví a vinařství se nyní staly jedním z nejrentabilnějších oborů zahradnické produkce.

Moderní vinohradnictví je založené na systémech managementu kvality. Kvalitu však posuzuje především konzument vína. Proto teprve tehdy, když je víno dobře přijímané spotřebitelem, je možné prohlásit, že byly hrozny dostatečně kvalitní. V dnešní době je vinohradnictví výrazně šetrné k okolnímu prostředí. Respektuje zákonitosti přírody během celého ročního cyklu. Důkazem je skutečnost, že většina vinic se obhospodařuje v systémech integrované anebo ekologické produkce, jejíž hlavním cílem je minimalizovat vnější chemické vstupy při současném dodržení kvality hroznů. Díky výrazné ekologizaci disponují hrozny i vyrobená vína vysokým obsahem zdravotně prospěšných látek (PAVLOUŠEK, 2011).

Souhrn vinohradnictví za rok 2021

Tab. 1 - Jednotlivé položky produkčního potenciálu vinic v ČR v roce 2021 (v ha)

Položky	Datum	Využitelná plocha	Plocha v ha
Povolení pro novou výsadbu		V držení pěstitele	308,9
Povolení pro opětovnou výsadbu		V držení pěstitele	134,5
Vyklučená plocha vinic		Na žádost pěstitele	195,1
Osázená plocha vinic	31. 12. 2021		17 865,8
Celkem produkční potenciál	31. 12. 2021		18 504,3

Zdroj: EAGRI - Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno – 2022; vlastní úprava

Tab. 2 - Sklizeň hroznů révy vinné v ČR letech 2017–2021

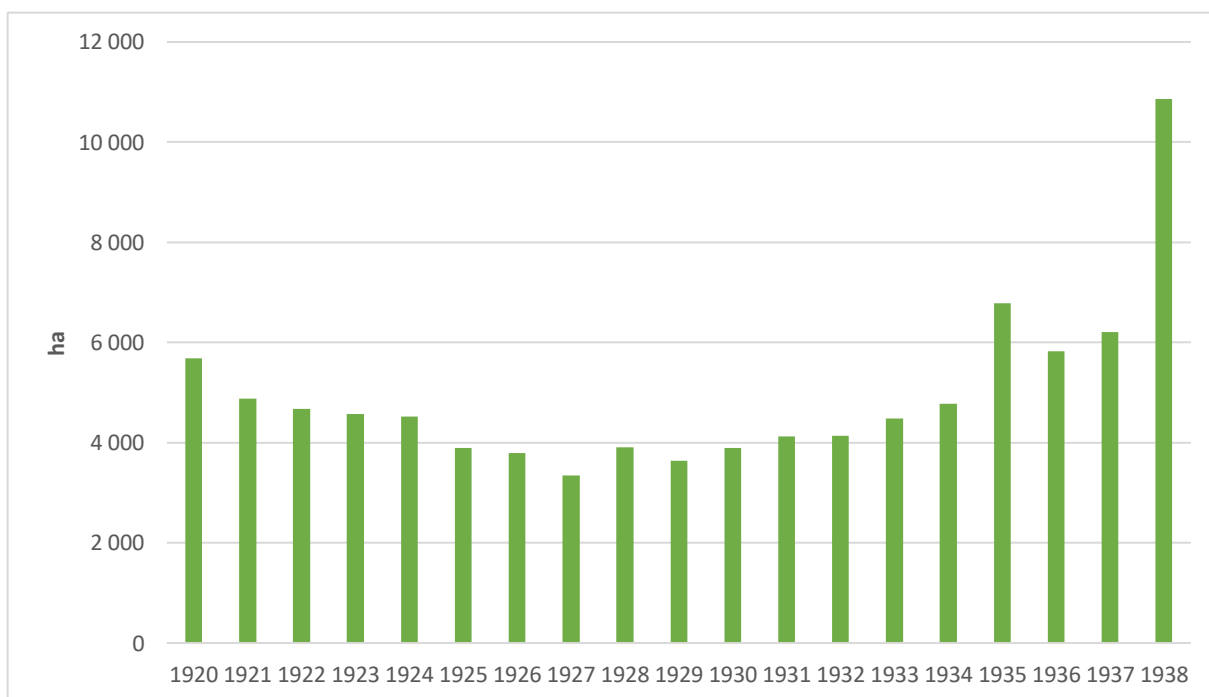
Hrozny révy vinné	2017	2018	2019	2020	2021
celková sklizeň (t)	79 744	103 704	67 956	90 376	90 059
meziroční index (%)	5	30	-35	33	-0,4
výnos (t/ha)	5,05	6,51	4,23	5,60	5,51
meziroční index (%)	5	29	-35	32	-2
vyrobena vína (tis. hl)	649	680	481	590	579

Zdroj: ČSÚ - Statistická ročenka ČR – 2022, zemědělství; vlastní úprava

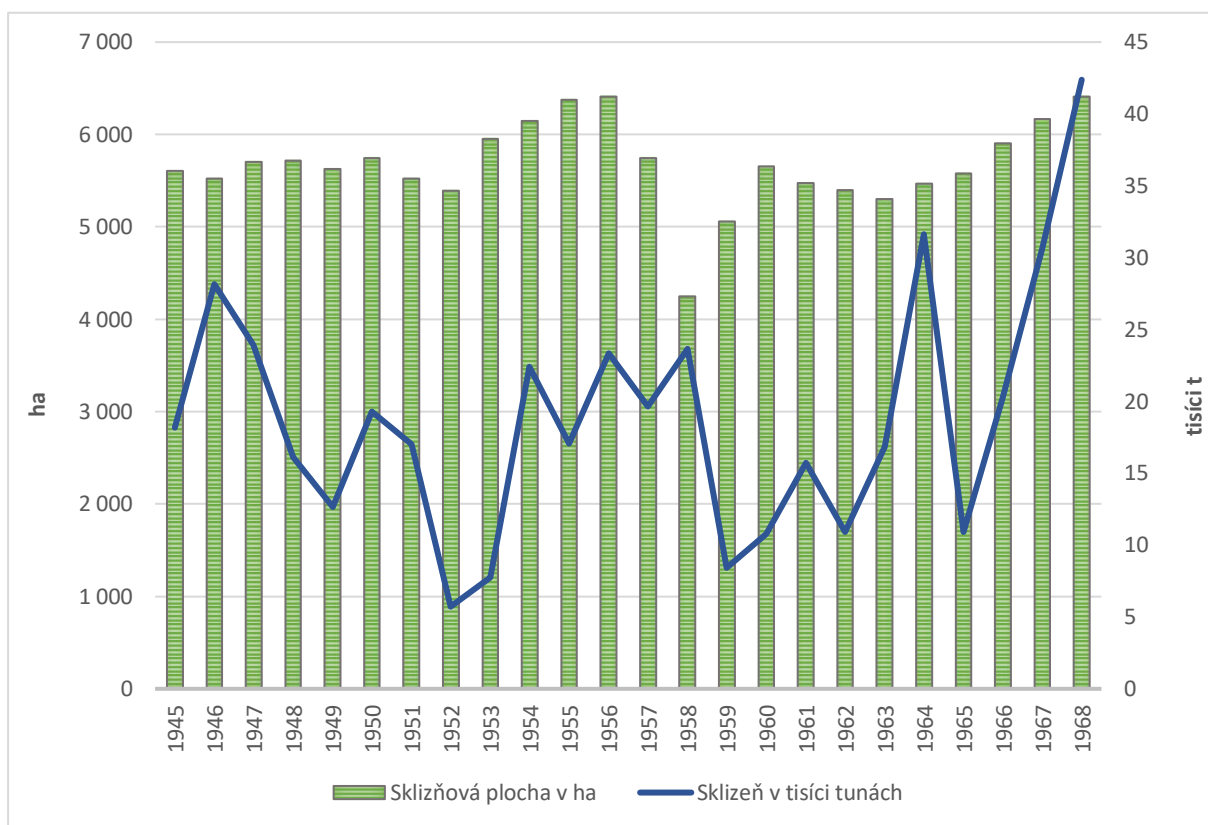
Dle údajů ČSÚ bylo v roce 2021 sklizeno celkem 90 059 tun hroznů révy vinné, což je přibližně stejně jako v roce předchozím (90 376 tun). Výnos hroznů révy vinné se pohyboval na úrovni 5,51 t/ha, což znamená snížení o 2 % oproti minulému roku. Produkce vína v ČR se v posledních třech letech pohybuje okolo 550 tis. hl/rok. Celkem bylo do ČR v roce 2021 dovezeno 1 486 tis. hl a vyvezeno z ČR 73 tis. hl vinařských produktů. To znamená, že naše spotřeba je uspokojena jen z 32,1 %, export je necelých 5 %. Z celkové produkce vína v ČR připadají cca 3/4 na bílá vína a 1/4 připadá na vína červená.

Dále v roce 2021 tvořila obhospodařovaná plocha vinic v ČR přibližně 17,87 tis. ha; přičemž produkční potenciál ČR byl na úrovni téměř 18,50 tis. ha. K 31. 12. 2021 bylo registrováno 13 998 pěstitelů. Nejčastěji pěstovanými odrůdami révy vinné v roce 2021 byly: Veltlínské zelené, Müller Thurgau, Ryzlink rýnský a Ryzlink vlašský z bílých odrůd; Frankovka, Svatovavřínecké, Rulandské modré a Zweigeltrebe z modrých odrůd (BUBLÍKOVÁ, 2022).

Vývoj plodících vinic od roku 1920–2017 očima statistiky

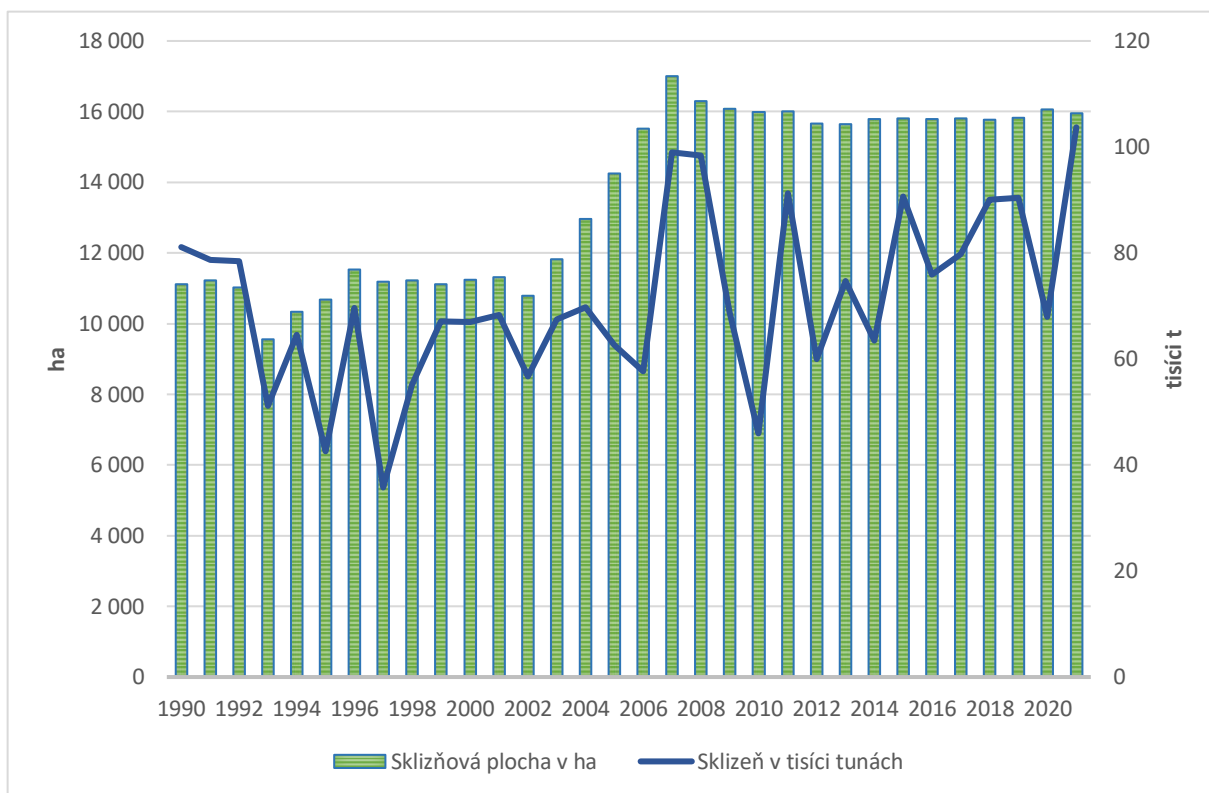
Obr. 1 – Celková sklizňová plocha plodících vinic v období 1920-1938 v České republice (zdroj: ČSÚ – Zemědělství očima statistiky; vlastní zpracování)

Obr. 2 – Celková sklizňová plocha plodících vinic a celková sklizeň v České republice v období 1945- 1968 (zdroj: ČSÚ – Zemědělství očima statistiky; vlastní zpracování)

Obr. 3 – Celková sklizňová plocha plodících vinic a celková sklizeň v České republice v období 1969- 1989 (zdroj: ČSÚ – Zemědělství očima statistiky; vlastní zpracování)

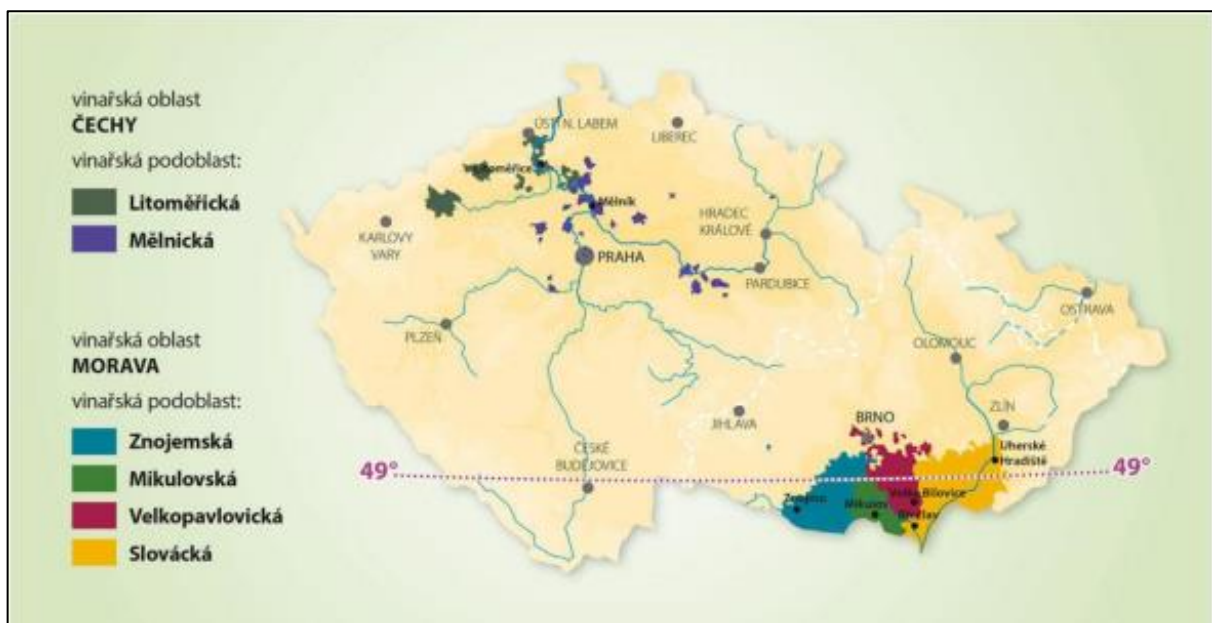
Obr. 4 – Celková sklizňová plocha plodících vinic a celková sklizeň v České republice v období 1990- 2021 (zdroj: ČSÚ – Zemědělství očima statistiky, Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno - 2022; vlastní zpracování)

Z jednotlivých grafů lze vyčíst sklizňová plocha v hektarech (ha), kolik tisíc tun bylo sklizeno (tisíce t) a za jaký rok jsou dané hodnoty zapsány. Co se týče sklizňové plochy, tak nejmenší hodnota byla v roce 1927, kde výměra činila pouhých 3 351 ha. Naopak největší plocha byla přesně o 80 let později, roku 2007 dosáhla výměra 17 008 ha. Co se týče hodnot sklizně, tak nejmenší celkový výnos byl v roce 1952, a to pouhých 5 718 tun hroznů na ploše 5 393 ha. Největší výnos se odehrál roku 1983, který činil neskutečných 115 402 tun hroznů na ploše 12 425 ha.

Další zajímavé výkyvy hodnot můžeme pozorovat roku 1985, ten byl známým zimními mrazy, které kromě toho, že snížily úrodu hroznů i totálně poškodily vinice na velkých plochách, takže značná část keřů dodatečně vyhynula. Tyto lednové mrazy dosud nejvíce snížily úrodu hroznů v celé historii našeho vinohradnictví. Trendem v posledních letech můžeme pozorovat stagnaci ve sklizňové ploše, nedochází ke snižování ani výsadbě vinných keřů.

Vinařské oblasti a podoblasti současnosti

V Česku jsou dvě pěstitelské oblasti – vinařská oblast Čechy a vinařská oblast Morava. Na Moravě se rozkládá cca 96 % plochy všech našich vinic. Čechám zbývají zbylé 4 %. Vinařských podoblastí je šest, čtyři na Moravě (Velkopavlovická, Znojemská, Mikulovská a Slovácká) a dvě v Čechách (Mělnická a Litoměřická). Vinařských obcí je 383 (k 31. 12. 2021) a viničních tratí 1 313 (k témuž datu). K největším vinařským obcím v ČR v roce 2021 patřily podobně jako v letech předešlých Velké Bílovice, Valtice, Mikulov, Čejkovice, Novosedly, Dolní Dunajovice, Velké Pavlovice, Vrbovec a Sedlec (BUBLÍKOVÁ, 2022).

Obr. 5 - Vinařské oblasti a podoblasti ČR (zdroj: Národní vinařské centrum, o.p.s)

Tab. 3 - Vinařská oblast Morava a její podoblasti

Podoblast	rozloha vinic (ha)	počet obcí	počet okresů
Znojemská	3 145,6	90	3
Mikulovská	4 961,3	30	2
Velkopavlovická	4 765,7	70	5
Slovácká	4 288,6	118	5
Celkem	17 170,1*	308	10

Zdroj: EAGRI – Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno - 2022; vlastní úprava

Vysvětlivky* - včetně 8,9 ha vinic ležících mimo jednotlivé podoblasti

Tab. 4 - Vinařská oblast Čechy a jejich podoblasti

Podoblast	rozloha vinic (ha)	počet obcí	počet okresů
Mělnická	342,8	40	14
Litoměřická	333,7	35	6
Celkem	695,7*	75	20

Zdroj: EAGRI – Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno - 2022; vlastní úprava

Vysvětlivky* - včetně 19,1 ha vinic ležících mimo jednotlivé podoblasti

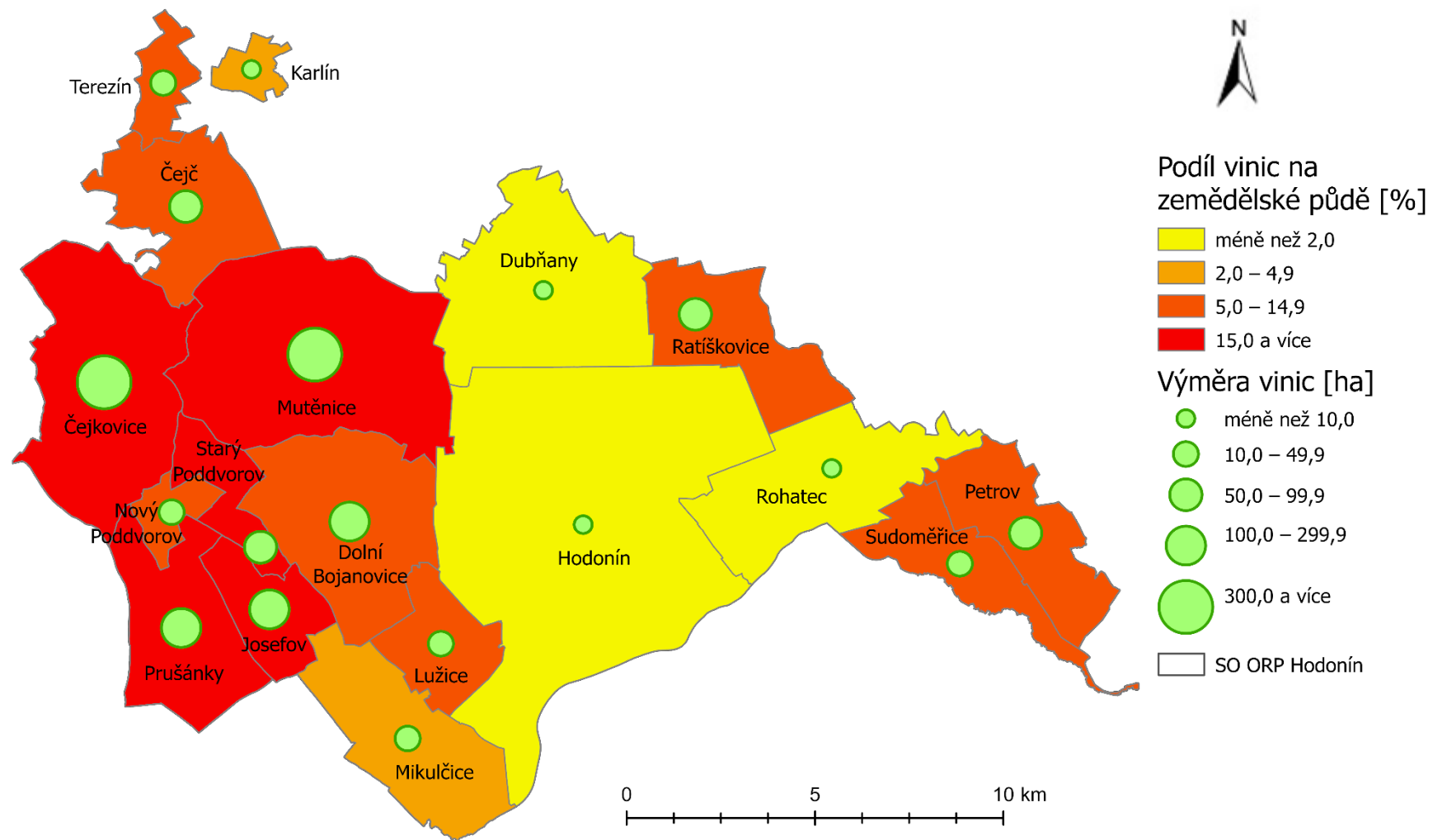
Vinařská obec

Jedná se o obec nebo městskou část statutárního města, v jejímž katastru se nachází jedna nebo více viničních tratí. Vinařskou obec stanoví Ministerstvo zemědělství na základě geografické polohy, svažitosti, půdně klimatických vlastností a historických údajů, záznamů a poznatků. Seznam vinařských obcí je uveden v prováděcí vyhlášce (324/2004 Sb.) vinařského zákona (znalecvin.cz: Vinařská obec).

Tab. 5 – Největší vinařské obce podle rozlohy vinic

Vinařská obec	Plocha vinic (ha)	Počet pěstitelů	Vinařská podoblast	Okres
1. Velké Bílovice	771,6	801	Velkopavlovická	Břeclav
2. Valtice	595,8	169	Mikulovská	Břeclav
3. Mikulov	518,9	257	Mikulovská	Břeclav
4. Čejkovice	518,7	571	Velkopavlovická	Hodonín
5. Novosedly	427,2	76	Mikulovská	Břeclav
6. Dolní Dunajovice	424,2	268	Mikulovská	Břeclav
7. Velké Pavlovice	363,2	452	Velkopavlovická	Břeclav
8. Vrbovec	332,1	64	Znojemská	Znojmo
9. Sedlec	295,6	30	Mikulovská	Břeclav
10. Kobylí	295	433	Velkopavlovická	Břeclav
11. Perná	283,9	107	Mikulovská	Břeclav
12. Mutěnice	270	776	Slovácká	Hodonín
13. Hustopeče	257,4	246	Velkopavlovická	Břeclav
14. Blatnice pod sv. Antonínkem	257,2	294	Slovácká	Hodonín
15. Pavlov	217,6	100	Mikulovská	Břeclav
16. Zaječí	206,7	169	Velkopavlovická	Břeclav
17. Prušánky	200,9	292	Slovácká	Hodonín
18. Hnanice	196,8	26	Znojemská	Znojmo
19. Brod nad Dyjí	196,4	93	Mikulovská	Břeclav
20. Rakvice	195,1	351	Velkopavlovická	Břeclav

Zdroj: EAGRI – Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno - 2022; vlastní úprava

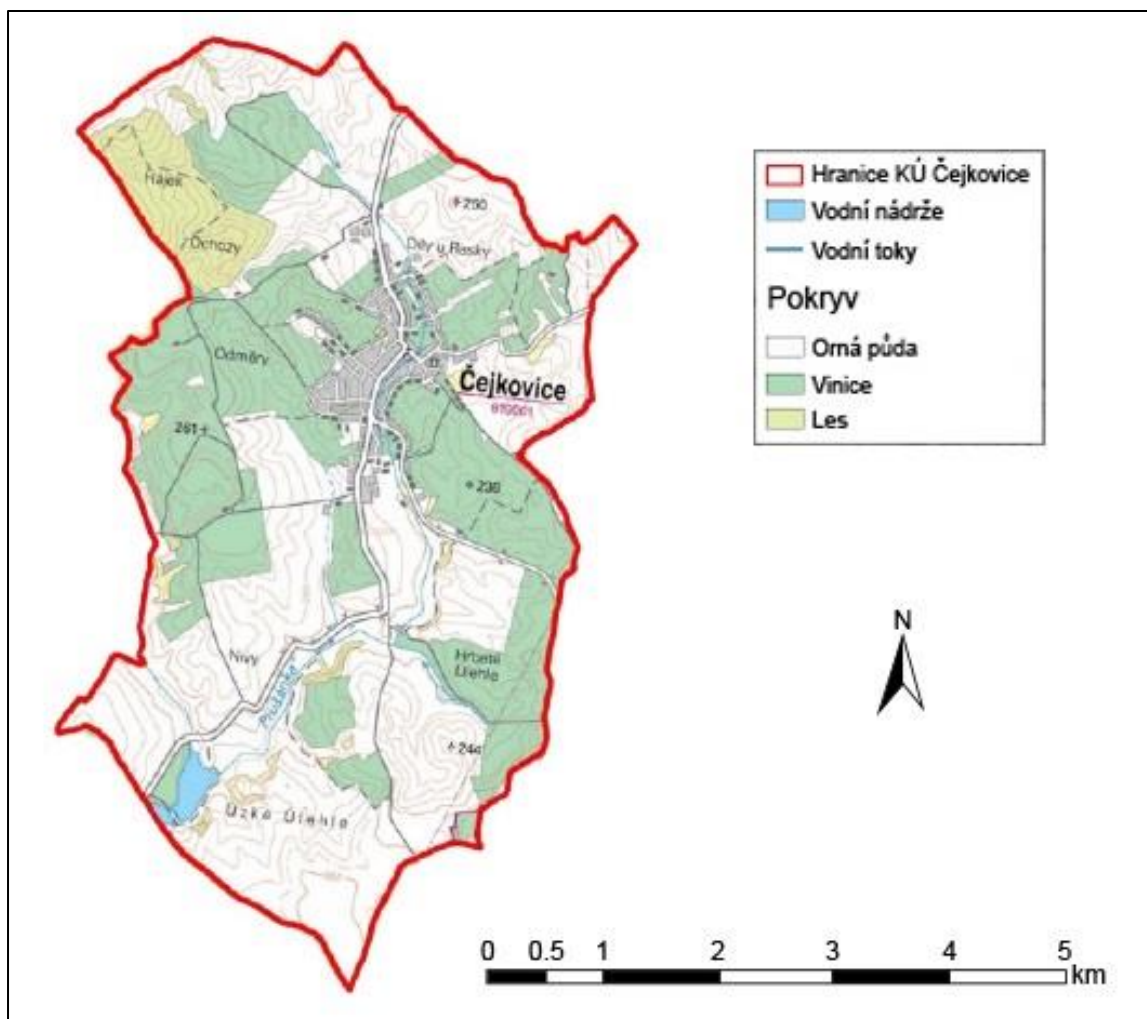

Obr. 6 - Vinice v obcích správního obvodu ORP Hodonín, (zdroj: ArcGIS, vlastní zpracování)

5 Čejkovice – vinařská obec

5.1 Fyzicko-geografická charakteristika obce

Obec Čejkovice leží na jižní Moravě 40 km jihovýchodně od Brna na 16 stupni 56 minutě východní délky a 48 stupni 54 minutě severní šířky. Katastr obce má rozlohu 2 506 ha a má přibližně tvar obdélníku orientovaného severojižně o rozměrech 7 x 4 km. Obec se nachází v chráněné ptačí oblasti Hovoranské – Čejkovicko. Osou celého území je potok Prušánka, který protéká obcí rovněž od severu k jihu (VACHEK a kol., 1997). Reliéf je mírně zvlněný, celkově stoupá od jihu k severu. Nejnižším bodem je niva Prušánky na jihovýchodním okraji území nad Velkými Bílovicemi (189 m n. m.), kde opouští katastr obce. Nejvyšším bodem území je na severu Kobylí vrch (334 m n. m.), který je součástí masivu Kobylského vrchu. Průměrná nadmořská výška území je 208 m n. m. (DEMEK, MACKOVČIN, 2006).

Obr. 7 – Pokryv obce Čejkovice s vyznačenou hranicí k.ú. z roku 2023 (zdroj: mapy.cz; vlastní zpracování).

Podle geomorfologického členění náleží toto území ke karpatské soustavě. Ta je v této části Moravy představována geomorfologickou oblastí Středomoravských karpát, která zahrnuje hornatiny Chřibů a Ždánického lesa a pahorkatiny Litenčickou a Kyjovskou. Čejkovice leží na hranicích Kyjovské pahorkatiny a Ždánického lesa, který sem zasahuje ze severu a tvoří nejvýše položenou část katastru. Kyjovská pahorkatina je členitá pahorkatina, která je tvořena převážně mladotřetihorními sedimenty sarmatu a pannonu, méně sedimenty ždánické jednotky vnějšího flyše. Velmi časté jsou zde překryvy pleistocenních spraší, na niž se místy vyskytují hluboké erozní strže. Na jihu a západě území se výrazně projevuje antropogenní transformace reliéfu – velkoplošné terasování strmých svahů, právě kvůli vinohradům a ovocným sadům. Geologický podklad tvoří jílovce, pískovce a slepence.

Půdní poměry úzce souvisí s geologickými. Na většině území převažují černozemě. V lesních půdách nalezneme hnědé půdy kyselé a podzolované. Na zpevněných pískovcích vznikly půdy typu pararendzin, vápenité a propustné. Na nezpevněných sedimentech neogenu vznikly půdy typu paračernozemí. V zrnitostním složení převažuje prachová a jílová frakce.

Klimaticky náleží území podle Atlasu podnebí ČSSR do oblasti teplé, okrsku A2. Jeho charakteristiky jsou: teplý, suchý s mírnou zimou a kratším slunečním svitem a krátkým trváním sněhové pokrývky. Průměrná roční teplota vzduchu v roce 2022 byla 9,2 °C, což řadí Čejkovice k nejteplejším místům naší republiky (max. Hodonín 9,5 °C). Průměrná vlhkost vzduchu je 75 %. Častý je výskyt mlh (52 dní ročně). Srážkově patří tato část jižní Moravy k nejsušším oblastem České republiky, což se projevuje zvláště v letním období. Nejnižší a nejvyšší naměřené roční úhrny srážek jsou v rozpětí od 300 do 850 mm. Celkový průměrný úhrn srážek je 532 mm (AMBROZEK, 1998).

Území náleží do povodí Dyje. Je odvodňováno potokem Prušánkou, jehož pramenná oblast se nachází na úbočích severně obce. V mimořádných událostech, jako tomu bylo roku 1995 na jaře, po silné lokální bouři, dokáže jinak nenápadný vodní tok vystoupit z břehů. Povodeň zaplavila tehdy mnoho domů včetně obecního úřadu. Na jejím toku je vybudovaná čistírna odpadních vod sloužící k likvidaci odpadních vod z obce Čejkovice. Prušánka teče k Moravskému Žižkovu, kde se stačí k obci Prušánka, za Dolními Bojanovicemi se v rybníční soustavě vlévá do Kyjovky. Její délka činí více než 20 km.

Na severozápadním okraji pramení potok (spíše občasný tok) Vrbičanka, který teče podél západní hranice a vlévá se do Prušánky. Dalším přítokem je potok odvodňující údolí západně od obce. Na jihu území byla vybudována soustava rybníků, vysušených v druhé polovině 19. století (AMBROZEK, 1998).

Humánně-geografická charakteristika obce

Obec je součástí Jihomoravského kraje a leží v okrese Hodonín. Ve své západní části obec přímo sousedí s okresem Břeclav. Z hlediska etnografického členění náleží Čejkovice do Hanáckého Slovácka, které je vtěsnané mezi Podluží, Hodonínsko a Kyjovsko. Sousedními obcemi sídla jsou Vrbice, Prušánky, Starý Poddvorov, Nový Poddvorov, Čejč, Kobylí, Velké Bílovice a Mutěnice.

Při prvním moderním sčítání lidu v roce 1869 bylo v Čejkovicích zjištěno 1876 obyvatel. Výsledky následujících sčítání prokazovaly až do roku 1961 nárůst počtu obyvatel obce, s výjimkou intercenzálního období 1930-1950, kdy počet obyvatel v důsledku válečných i poválečných událostí mírně klesl, a to o necelé 2 % z 2476 na 2430 osob. Maximální počet obyvatel Čejkovic byl zjištěn v roce 1961 - 2726 osob tj. o 12,2 % více než tomu bylo při předchozím sčítání. Po roce 1961 počet obyvatel Čejkovic již klesal (stagnoval) a při posledním sčítání v roce 2021, Čejkovice vykazovaly 2407 osob. Pokles počtu obyvatel v minulých letech byl spojován především s emigrací místního obyvatelstva do měst v rámci procesu urbanizace. Vývoj počtu obyvatel v posledních 5 letech, včetně změn jejich struktury podle pohlaví a věku, znázorňují data uvedená v Tab. 6.

Tab. 6 – Stav obyvatel v obci Čejkovice k 31. 12., v letech 2017-2021

Rok		2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel celkem		2 444	2 450	2 437	2 420	2 407
Pohlaví	muži	1 221	1 231	1 235	1 213	1 210
	ženy	1 223	1 219	1 202	1 207	1 197
Věk	0-14	338	358	365	366	365
	15-64	1 653	1 617	1 589	1 568	1 541
	65 a více	453	475	483	486	501
Průměrný věk		42,9	43,0	43,3	43,3	43,5

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze; vlastní úprava

V posledním desetiletí došlo v Čejkovicích k výrazné změně struktury obyvatelstva podle pohlaví. Ještě při sčítání v roce 2011 měly v populaci Čejkovic převahu ženy (1239) nad muži (1173). Podíl žen činil 51,4 %, takže u mužů šlo pouze o 48,6 %. Index maskulinity dosahoval pouze hodnoty 946 (na 1000 žen) a byl nižší než v celé ČR (961). Převaha žen nad muži byla v Čejkovicích zaznamenána naposled v roce 2017, od roku 2018 v populaci Čejkovic mají již převahu muži. Index maskulinity trvale překračuje hodnotu 1000. Například na konci roku 2021 podíl mužů v Čejkovicích činil 50,3 % a index maskulinity byl 1011. Co se týká populace celé ČR, tak dochází k vyrovnávání obou pohlaví, nicméně podíl žen na celé populaci je nadále vyšší (50,7 %).

Tab. 6 potvrzuje, že v současnosti dochází v Čejkovicích k nárůstu jak dětské složky, tak seniorské složky populace. Nárůst osob v poproduktivním věku je však daleko výraznější.

Tab. 7 – Struktura obyvatelstva obce Čejkovice podle hlavních věkových skupin

Rok	2011		2021	
	počet (osob)	podíl (%)	počet (osob)	podíl (%)
0-14 let	337	14,0	365	16,1
15-64 let	1 692	70,2	1541	63,3
65 a více let	383	15,8	501	20,6
Index stáří	113,6		137,3	

Zdroj: ČSÚ – Veřejná databáze; vlastní výpočty

V období 2011-2021 vzrostl v Čejkovicích počet osob v předproduktivním věku o 28 dětí, avšak počet osob v poproduktivním věku stoupl o 118 seniorů, což se negativně promítlo do vypočítaného indexu stáří (viz tab. 7). Podobně za nepříznivý jev lze považovat výrazný pokles počtu osob v produktivním věku, čímž dochází k nárůstu indexu ekonomického zatížení.

Tab. 8 – Pohyb obyvatel v obci Čejkovice k 31. 12., v letech 2017-2021 (absolutní data)

Rok		2017	2018	2019	2020	2021
Živě narození		29	37	26	25	31
Zemřelí		18	18	21	33	28
Přistěhovalí		41	54	37	40	33
Vystěhovalí		53	67	55	49	34
Přírůstek	přirozený	11	19	5	-8	3
	stěhováním	-12	-13	-18	-9	-1
	celkový	-1	6	-13	-17	2

Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní úprava

Tab. 9 – Bilance přirozeného a migračního pohybu obyvatelstva v obci Čejkovice v letech 1991-2020 dle pětiletých období

Období let	Živě narození	Zemřelí	Přirozená měna	Migrační saldo
1991-1995	173	134	39	48
1996-2000	125	123	2	-81
2001-2005	104	122	-18	-50
2006-2010	119	117	2	9
2011-2015	120	125	-5	-23
2016-2020	130	124	6	-46
Celkem	771	745	26	-143

Zdroj: ČSÚ – Databáze demografických údajů za obce ČR; vlastní úprava

Největší počet narozených byl zaznamenán v prvním sledovaném pětiletém období, naopak nejmenší počet byl zjištěn v letech 2001-2005 (nejméně dětí v ČR se však narodilo v období 1996-2000). Počtem zemřelých se jednotlivá pětiletí výrazně neliší. Největší počet zemřelých v Čejkovicích byl zaznamenán, podobně jako v ČR, v letech 1991-1995. V ČR ve sledovaném třicetiletí byl zaznamenán nejvyšší počet zemřelých v roce 2020 (téměř 130 tis.). Počet zemřelých v dalším covidovém roce 2021 v ČR však dosahoval téměř 140 tis., tj. 13,3 promile. V Čejkovicích však covid nezvýšil hrubou míru úmrtnosti tak vysoce, jako v některých ostatních obcích ČR (v Čejkovicích v roce 2021 dosahovala úmrtnost pouze 11,6 promile).

Z dat v tab. 8 plyne, že Čejkovice patří do souboru obcí, ve kterých obdobích 1991-2020 se narodilo (771) více obyvatel, než zemřelo (745). Data z průběžné statistiky obyvatelstva uvádí, že během sledovaných let Čejkovice vykazovaly záporné migrační saldo ve výši 143 obyvatel. Vzhledem k neúplným statistikám o vystěhováním osob do zahraničí lze předpokládat, že záporné migrační saldo bylo vyšší zhruba o 35 osob.

Okres Hodonín patří trvale mezi okresy ČR se zvýšenou nezaměstnaností. Ještě horší ukazatele než okres, však vykazuje správní obvod (SO) ORP Hodonín, jehož je obec Čejkovice součástí. V tab. 9 jsou uvedeny počty registrovaných nezaměstnaných v Čejkovicích ke konci roku v období 2014 – 2022 a dále je srovnáván podíl nezaměstnaných osob (PNO) této obce s PNO správního obvodu i celé ČR. Za počátek sledovaného období byl vybrán rok 2014, který jako poslední vystihoval nepříznivou situaci na trhu práce způsobenou hospodářskou krizí, která u nás započala v roce 2008. Na konci roku 2014 Úřad práce ČR evidoval v Čejkovicích 159 nezaměstnaných a poté dochází k jejich poklesu až do konce roku 2019. Pokles nezaměstnanosti v letech 2014-2019 byl evidován ve většině obcí a oblastí ČR. Data jednoznačně prokazují, že Čejkovice v rámci SO ORP Hodonín patřily mezi obce s nižší nezaměstnaností, průměrných hodnot v celé ČR však nedosahovaly. V období covidu výrazný nárůst nezaměstnanosti v Čejkovicích nebyl evidován.

Tab. 10 – Nezaměstnanost v Čejkovicích v letech 2014-2022 (31. 12. 2023)

Rok	Čejkovice		SO ORP Hodonín	ČR
	Nezaměstnaní	PNO	PNO	PNO
2014	159	9,1	11,8	7,5
2015	131	7,6	10,1	6,2
2016	110	6,4	8,7	5,2
2017	90	5,3	6,7	3,7
2018	78	4,4	5,5	3,1
2019	70	4,0	5,0	2,9
2020	91	5,3	6,1	4,0
2021	72	4,1	5,5	3,5
2022	91	5,5	6,0	3,7

Zdroj: ÚP ČR – Statistiky nezaměstnaností z územního hlediska; vlastní úprava a výpočty

Nižší nezaměstnanost v Čejkovicích, vůči okolním obcím, souvisí s vyšší podnikatelskou aktivitou jejich občanů. ČSÚ evidovalo na konci roku 2022 v Čejkovicích 351 podnikatelských subjektů se zjištěnou aktivitou, což znamenalo, že na 1000 obyvatel obce připadalo 145,8 aktivních subjektů. Tak vysoká podnikatelská aktivita na Hodonínsku byla zjištěna již jenom v obci Mutěnice. Index ekonomické aktivity obyvatel Čejkovic byl dokonce vyšší, než tomu bylo v případě občanů okresního města Hodonín (138,1).

Ve struktuře aktivně podnikatelských subjektů podle převažující ekonomické činnosti byly v Čejkovicích významně zastoupeny všechny 3 hlavní národohospodářské sektory. V zemědělství, lesnictví a rybářství podnikalo 112 aktivních subjektů, v sekundárním sektoru 101 aktivních subjektů (67 v průmyslu a 34 ve stavebnictví) a na terciární sektor připadalo zbylých 138 subjektů. Z jednotlivých odvětví terciéru byl nejvíce zastoupen obchod (34 subjektů) a ubytování, stravování, pohostinství (17 subjektů). Komparativní analýza indexu podnikatelské aktivity v primárním sektoru ve vinařských obcích ČR prokázala, že analyzovaný index aktivity zemědělství, lesnictví a rybářství byl nejvyšší v Čejkovicích (46,5), následovaly Velké Bílovice (43,5).

Ve struktuře aktivních subjektů podle právní formy měly převahu fyzické osoby (285 subjektů z toho na zemědělské podnikatele připadalo 101 podniků). Z právnických osob připadala rozhodující část na obchodní společnosti. V Čejkovicích na konci roku 2022 působily také dvě akciové společnosti a dvě družstva.

Tab. 11 – Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovací zařízení v obci Čejkovice v letech 2019, 2020 a 2021

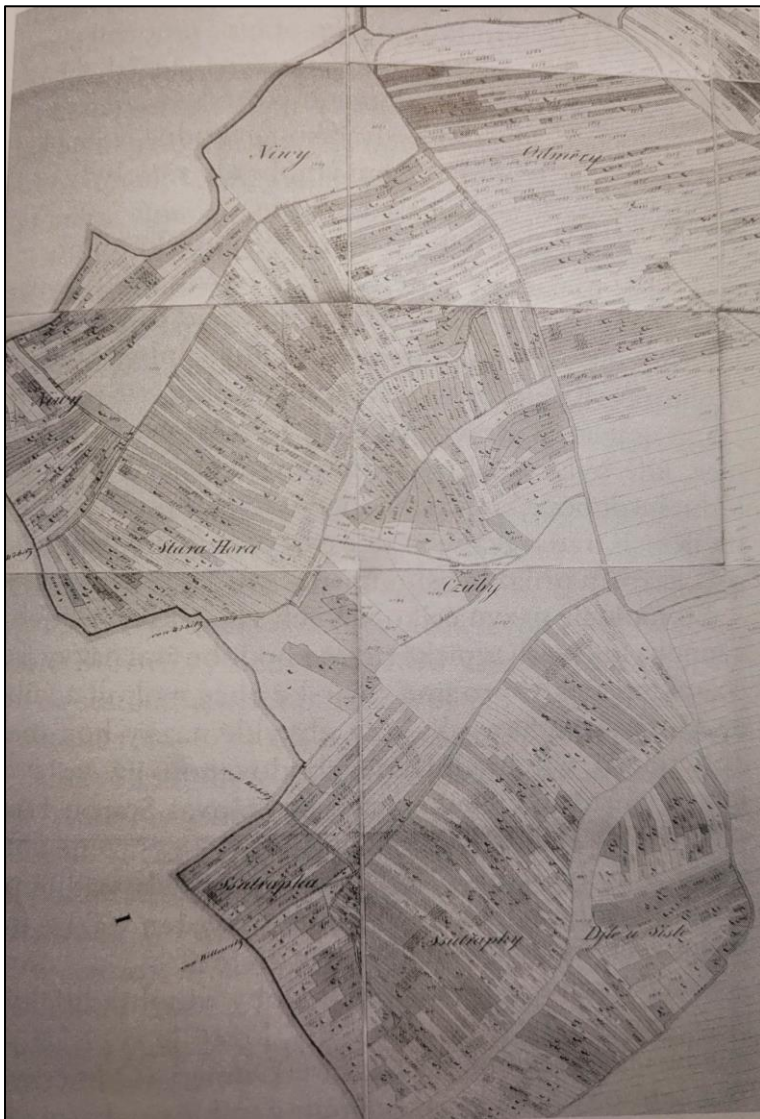
Rok	2019	2020	2021
Počet zařízení	5	5	7
Pokoje	87	87	112
Lůžka	201	198	261
Hosté	5 346	1 829	5 672
Z toho nerezidenti	822	168	252
Přenocování	8 179	3 458	10 081
Z toho nerezidenti	1510	298	458
Průměrný počet přenocování	1,5	1,9	1,8

Zdroj: ČSÚ – Databáze Ubytovací zařízení ČR; vlastní úprava

Pozitivním jevem z hlediska z rozvoje vinařského cestovního ruchu v Čejkovicích, bylo navýšení kapacity hromadných ubytovacích zařízení v roce 2021 (viz. Tab. 10). V tomto zmiňovaném roce byla návštěvnost (počet hostů a přenocování) dokonce vyšší než v předcovidovém roce 2019. Data za rok 2022 nejsou k dispozici, nicméně lze přepokládat, že sledované ukazatele cestovního ruchu budou daleko vyšší.

5.2 Vinohradnictví v obci Čejkovice

Vývoj vinohradnických tratí neboli hor, můžeme do minulosti poměrně dobře sledovat. Mnohokrát již zmiňovaném urbáři Panství čejkovického z poloviny 18. století hovoří autor o viničných horách jménem Borový, Padělky, Kunštát, Novosad, Odměry, Nivy, Stará hora, Šuby a Šatrapky. Pro každou tuto horu podle horenského práva, byly zřízeny zvláštní horenské knihy, do nichž hlavní představitel – horný neboli perkmistr zapisoval všechny změny v držbě vinohradů, ať již dědictvím, koupí či zástavou. Tereziánský katastr uvádí, že na čejkovickém panství bylo v té době 235,5 ha vinohradů, z toho v samotných Čejkovicích 91,3 ha (JAN, ŠTĚPÁNEK, a kol. 1998).

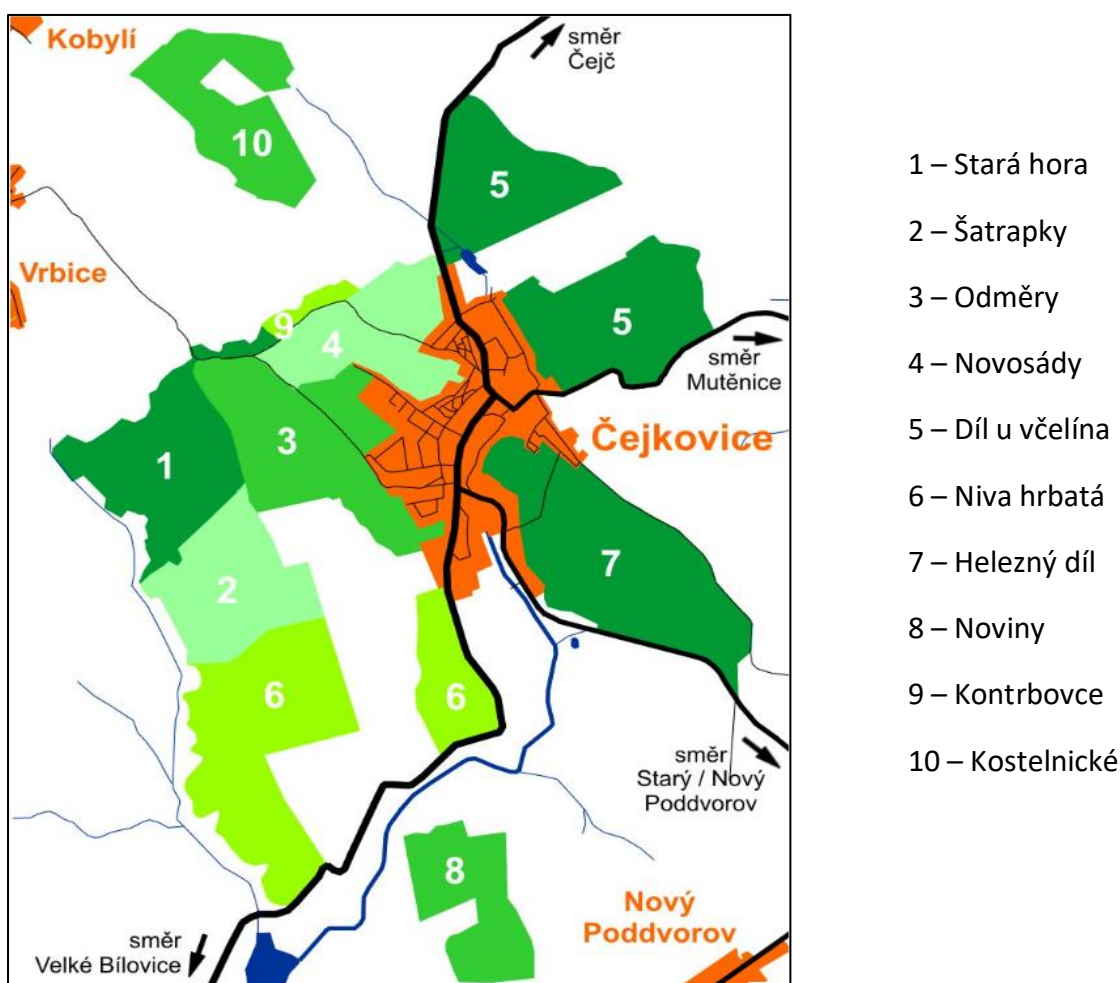
Obr. 8 – Výřez viničných tratí z katastrálního plánu z roku 1827 (zdroj: JAN, ŠTĚPÁNEK, a kol. 1998)

Ke konci 19. století se však přihnalo hned několik pohrom, a v pěstování vína tak nastává v obci značný úpadek, což se samozřejmě projevilo i v rozloze vinohradů. V roce 1897 se na vinohradech objevila peronospora „neb se málo stříkalo“. Daleko větším a zákeřnějším

nepřítelem však byl révo kaz. V Čejkovicích se tak počalo pěstování na americké podnoži, v roce 1903-1905 byl na trati Díly u Šibenice, vybudován vzorový pozemek o rozloze 1,4 ha, na němž se matečná vinice americké divoké révy pěstovala. Tato vinice dostala statut státní zemské révo vé školky. Podle soupisu z roku 1910 tak měřily čejkovické vinohrady již pouhých 72 ha (o celých 120 ha méně než v polovině 19. století). Krize v pěstování vína v Čejkovicích byla dlouhodobá a táhla se až hluboko do první republiky. Tradice a úsilí vinařů bylo však silnější, a tak byla krize překonána. Svědčí o tom i slova zemského vinařského inspektora dr. Mrkose, který v roce 1941 o tomto činu píše v prestižním vinařském časopise (VINAŘSKÝ OBZOR, 1941).

Vinařská tradice byla rozvíjena i ve zdejší JZD, které obhospodařovalo v 80. letech 20. století největší výměru vinic na okrese Hodonín, což představovalo 170 ha plodných vinic, 56 ha mladé výsadby a 7 ha podnožové stanice (JAN, ŠTĚPÁNEK, a kol. 1998).

Roku 1990 Čejkovické zemědělské družstvo obhospodařuje přes 200 ha vinic z čehož je 170 ha plodných a 30 ha mladých. Ročně obnovují 6-7 ha vinic (jeden ha nové výsadby v roce 1997 přišel na 400-500 tisíc Kč). Podle maximalistické varianty by na čejkovickém katastru mohlo rodit až 500 ha vinic, na konci 90. let 20. století se čejkovické vinohrady rozkládaly na téměř 350 ha (JAN, ŠTĚPÁNEK, a kol. 1998).

Obr. 9 – Výřez nových viničních tratí po vzniku vinařského zákona roku 2004 (zdroj: mojelahve.cz)

Na pozemku ZD Čejkovice se vyskytovala jedna rarita, která vzešla ze spolupráce s významným vinařským odborníkem prof. V. Krausem. Jedná se o svérázné vinařské arboretum rozkládající se na ploše 2 ha, na níž je vysazeno přes 300 odrůd vín, každá po 7 keřích.

V současné době je obec Čejkovice čtvrtou největší vinařskou obcí České republiky v ploše osázených vinic. Výměra celkové plochy je 518,75 ha, čili o 0,15 ha méně, než má obec Mikulov. V předešlém roce celková plocha činila 512,81 ha. Před rokem 2004 bylo v katastru obce celkem 39 viničních tratí, ale když vstoupil v platnost již zmíněný vinařský zákon č. 321/2004 Sb. o vinohradnictví a vinařství, viniční tratě se sloučili do základních deseti – Stará hora, Šatrapky, Odměry, Novosádky, Díl u včelína, Niva hrbatá, Helezný díl, Noviny, Kontrbovice a Kostelnické.

5.3 Vinařská sdružení

Občanské sdružení Čtvrtečníci

Organizace oficiálně vznikla 15. 8. 2005. Hlavní náplní jejich práce je prezentování čejkovického vína, pořádání výstav vín a kulturních akcí spojených s vinohradnictvím a vinařstvím. Občanské sdružení Čtvrtečníci je dobrovolná, nezávislá, demokratická a nepolitická organizace fyzických a právnických osob, která pracuje v oblasti kultury, tradic a sdružuje zájemce o vinohradnictví a vinařství. Členové sdružení kladou důraz na nižší výnosy vinic a dosažení maximální kvality vína. Většina hroznů pochází z jejich vlastních vinic, tudíž mají vinaři jistotu a přehled o jejich kvalitě.

Sdružení má 28 členů a tři hlavní orgány. Nejvyšším orgánem sdružení je členská schůze, kterou tvoří všichni členové organizace. Druhým orgánem je předsednictvo a posledním orgánem je kontrolní komise.

Tito členové se scházeli jako kamarádi ve svých sklepech již před několika lety. Svá výhradně pánská posezení u vína pořádají vždy ve čtvrtek, od toho se odvodil i jejich název Čtvrtečníci. Tyto „čtvrťky“ se staly tradicí a vinaři se setkávají dodnes i s dalšími čejkovickými příznivci vína (vinozcejkovic.cz).

Vinaři z Čejkovic

Organizace vznikla 6. 3. 2017. Cílem spolku je udržení vinohradnických a vinařských tradic, zkvalitnění kultury nabídky, propagace a konzumace produktů moravského vinohradnictví a vinařství na Moravě a o obnovu, udržování a rozvíjení lidových tradic, řemesel a původních technologií v oboru. Dalším cílem spolku je také usilování o ochranu životního prostředí a o produkci zdravotně nezávadných výrobků z hroznů révy vinné.

Toto sdružení má 17 členů. Nejvyšším orgánem sdružení je členská schůze, kterou tvoří všichni členové organizace. Druhým orgánem je předsednictvo a posledním orgánem je kontrolní komise (vinarizcejkovic.cz).

5.4 Vinařská družstva a významné vinařské firmy

Templářské sklepy Čejkovice

Svět žil ve 12. a 13. století křížovými výpravami. Z tohoto zápasu se vynořil tajemný řád templářských rytířů. Byli to řeholníci a bojovníci v jednom. Měli tvrdou disciplínu, bohatý duchovní život a jejich moc a sláva rychle rostly. Jejich řád původně vznikl proto, aby chránil poutníky cestující do Svaté země.

První písemná zmínka o jejich působení v Čejkovicích pochází z roku 1248. Vybuodovali zde tvrz a v českých zemích dosud nevidaně rozsáhlé vinné sklepy. Ty podle pověsti sahaly až do slovenského města Skalica a široké byly tak, že se vedle sebe vlezly 2 naplněné vozy zlatem s rytíři v plné zbroji. S nimi začala nová epocha pěstování vinné révy v oblasti. Bohatství a vliv templářů však nedávaly spát evropským panovníkům. Počátkem čtrnáctého století řád nemilosrdně rozdrtil francouzský král Filip IV. Sličný. Majetky v Čejkovicích připadly pánům z Lipé, pak je měl v držení rod Vítkovců, jezuité a Habsburkové (templarske-sklepy.cz).

V roce 1936 vzniklo jako jedno z prvních Jihomoravské vinařsko-ovocnické družstvo. Pro své účely si pronajalo desátkový sklep a historický „templářský“ sklep, které elektrifikovali a pro veřejnost zpřístupnili v délce 340 metrů. Tuto družstvo sdružilo desítky vlastníků zdejších vinic. V roce 1952 bylo zlikvidováno komunistickým režimem.

Obnoveno bylo přesně za 40 let, 10. února 1992. Pokračovatelem se tedy stala firma Templářské sklepy Čejkovice, vinařské družstvo, které sdružuje 150 fyzických osob. Členství v družstvu je vázáno povinností prodání určitého množství hroznů podle aktuální úrody (hrozny jsou i z okolních vesnic), přičemž družstvo garantuje pevně stanovené výkupní ceny. Ročně vyrobí a prodá kolem 15 000hl vína (JAN, ŠTĚPÁNEK, a kol. 1998).

V dnešní době společnost stále působí v historických sklepech, kde má uloženo více než 5000 hl vín v dubových a barikových sudech a rozsáhlý archív lahvově zralých vín. Další kapacitu 60 000 hl tvoří nerezové a ocelové tanky v průmyslových budovách v obci Čejkovice.

Templářské sklepy Čejkovice zaměstnávají okolo 50 zaměstnanců. Družstvo jako firma má 408 členů, jsou to převážně fyzické osoby, kromě 6 právnických. Družstvo vlastní 100 ha vinic a ostatní členové mají společnou výměru necelé 2 000 ha.

Součástí marketingu firmy jsou historické sklepy, které navštěvuje mnoho turistů. Do sklepů pořádají i cestovní kanceláře zájezdy. Mimo to sklepy navštěvují také výrobní firmy v rámci exkurzí, pořádají se zde řízené degustace a ochutnávky vín.

Templářské sklepy svá vína také vyvázejí do zahraničí, i když k exportu nejsou dobré podmínky. Němečtí a rakouští konzumenti sáhnou po zahraničním vínu tehdy, kdy opravdu nic nemají. Největší část produkce končí na Slovensku, kde mají dceřinou firmu. Občas něco vyváží do Ruska, Belgie, Rakouska a Německa. Podařilo se jim něco málo vyvézt i do USA nebo Japonska (ROZHOVOR S PASTORKEM).

Zemědělská a. s. Čejkovice

Zemědělská a.s. Čejkovice hospodaří v katastrech obce Čejkovice, Starý a Nový Poddvorov na celkové výměře 2122,74 ha zemědělské půdy. Byla založena v roce 1997 jako nástupnická organizace, navazující na dlouholetou tradici zemědělského družstva, které bylo v Čejkovicích založeno v roce 1950, združením drobných sedláků a rolníků do jednoho společného zemědělského podniku. Firma zaměřená převážně na rostlinnou a živočišnou výrobu. Zemědělská a. s. je druhým největším zaměstnavatelem v obci. V současné době mají 124 zaměstnanců (zemcejk.cz).

V rámci rostlinné výroby se firma úzce specializuje také na pěstování révy vinné a výrobu vína. V současné době hospodaří Zemědělská a. s. na 200,46 ha vinic, čímž se svou výměrou řadí mezi největší pěstitele révy vinné v České republice. Z celkové výměry vinic je 193,46 ha vinic plodných, 7 ha mladých vinic. V lednu tohoto roku bylo vyklučeno 16,65 ha starých vinic, které budou převedeny na ornou půdu. V tomto roce neproběhne žádná výsadba mladých vinic. (ROZHOVOR SE SÝKOROU)

Celá plocha vinic je pěstována v systému integrované produkce (dále IP) hroznů a vína. Zemědělská a.s. je členem Ekovín – Svaz integrované a ekologické produkce hroznů a vína. Členové Svazu se dobrovolně podřizují přísným regulím, pokud se týká obdělávání, hnojení, a zvláště chemické ochrany révy stejně jako technologické kázně ve sklepním hospodářství. Parametry IP korespondují s podobnými kritérii EU. Pěstování révy v systému IP je šetrné k životnímu prostředí. Vína ze systému IP se vyznačují vysokou kvalitou a zdravotní čistotou (zemcejk.cz).

Víno se vyrábí pouze z hroznů vlastní produkce a při výrobě jsou použity tradiční výrobní postupy kombinované s moderními postupy vinifikace. Zpracování hroznů a veškerá výroba vína probíhá ve vlastních prostorách Zemědělské a. s., víno zraje ve dřevěných sudech ve sklepních prostorách společnosti. Lahvování probíhá na vlastní plnicí lince a společnost ročně uvádí na trh 8 000 litrů. Skladovací kapacita je však 150 000 l, ale zájem o víno klesl. (ROZHOVOR SE SÝKOROU).

Víno Sýkora

Je rodinná firma zabývající se vinohradnictvím, vinařstvím a obchodem s vínem, vznikla na podzim roku 2001 a navázala tak na čtyři generace vinařících předků. Hospodaří ve Velkopavlovické vinařské podoblasti přibližně na 55 ha vinic, které jsou rozloženy v různých výměrách a tratích čejkovického a velkobílovického katastru, v duchu integrované produkce. Vína jsou vyráběna v maximálně technologicky vybaveném vinařském provozu, který disponuje Cros-flow filtrem, automatickou plnicí linkou, pneumatickým lisem a jiným velice moderním zařízením. Kromě vína vyrábí firma také velice zdravou hroznovou mouku, hroznový olej, hroznovou marmeládu a kozí sýr. Firma má přes 40 zaměstnanců a vyváží víno na Slovensko (ROZHOVOR S BUREŠEM).

Vinařský ráj

Je prodejna vinařských potřeb a vybavení pro pivovary, moštárny a nápojový průmysl. Nabízí kompletní vybavení vinařství i následný samotný servis. V jejich nabídce nalezneme, nerezové nádrže, vinifikátory, sudy, filtrační a flotační zařízení, lisy, odstopkovače, korkové zátky, šroubovací uzávěry, sommeliérské potřeby, postřiky, vázací materiál, nůžky, měřicí pomůcky, vinařské knihy a mnoho dalšího. Vinařský ráj dále nabízí servis strojů nebo půjčování zařízení. Kromě těchto služeb vám udělají odbornou konzultaci, pomůžou s úpravou vína nebo vám vyčistí i sudy. Svou nabídku maloobchodu i velkoobchodu poskytují na moderní kamenné prodejně o rozloze více než 300 m² a skladových prostor o rozloze 700 m². Zboží vyváží i na Slovensko, Ukrajinu, Rakousko, Německo, Polsko a Maďarsko. Firma čítá přes 20 zaměstnanců a vznikla v roce 2008 pod názvem MONOS TECHNOLOGY s r.o. Roku 2022 se Kovo Prudík stalo její dceřinou společností (vinarskyraj.cz).

VINOPOL

Tato rodinná firma vznikla v roce 1990. Vznikla sloučením slov víno a příjmení Polášek, proto obchodní značka VINOPOL. V letech 1991 se objevuje na českém trhu specifický materiál polypropylen, z kterého začíná svařovat první produkty, a to plastové nádrže pro vinařství. V současné době je veškerá zakázková výroba z plastu zpracovávána ve vlastním průmyslovém areálu. Stali se přímými dodavateli výrobků pro potravinářské, stavební a chemické společnosti Rakouska, Německa, Švýcarska a samozřejmě České republiky. Významným produktem výroby se stala zakázková výroba bazénů určených pro konečného zákazníka. Od roku 1992 expedovali do zahraničí více než 3000 bazénů. V současné době výroba čítá 10 zaměstnanců, čemuž je uzpůsobena i výrobní kapacita (vinopol.cz).

Bednářství Bařina

V rodině Bařinových se bednařina předává už pět generací, rodinná tradice výroby dřevěných sudů sahá až do 19. století, dnes v této tradici pokračuje už v pátém pokolení pan Eduard Bařina. Bednářskému řemeslu, kterému se věnuje od 15 let, ho zasvětil jeden z prastrýců Dominik Pecka z Dolních Dunajovic. Další potřebné zkušenosti získával od posledních žijících mistrů bednářů na Moravě, začal nejdříve zhotovovat řezbářsky zdobená víka a poté započal i s výrobou sudů a dalších bednářských výrobků. Při výrobě sudů používá historii osvědčené nástroje a dodržuje tradiční výrobní postupy. Již 30 let vyrábí výroční sudy se zdobeným víkem pro Templářské sklepy v Čejkovicích. Od roku 2011 působí firma Bednářství Bařina v nově zbudované provozovně, která disponuje zhruba 300 m² výrobní plochy. Investici do nových prostor a také rozšíření pracovního kolektivu si vyžádal nejenom rostoucí zájem zákazníků o bednářské výrobky, ale hlavně kvalitní a řemeslné zpracování výrobků za což majitel firmy Eduard Bařina získal v roce 2020 ocenění. Sudy vyrábí z kvalitního dubového a akátového dřeva ve velikostech 25–500 l, dle dohody i větší. Tato firma čítá 5 zaměstnanců (bednarstvi.webnode.cz).

5.5 Další významní zaměstnavatelé v obci

SONNENTOR

Tato firma byla založena roku 1992 a je řazena mezi významné zaměstnavatele okresu Hodonín. Zaměstnanci se podílí výraznou měrou na ekonomickém růstu společnosti. Každým rokem se firma rozrůstá až o 10 nových zaměstnanců. V současnosti firma zaměstnává přes 170 osob. Patří k předním evropským zpracovatelům bylin a koření z ekologického zemědělství. Suroviny pro výrobu čajů a koření pocházejí z přímé spolupráce s jejich bio pěstiteli z celého světa, Tanzánie, Nikaraguy, Albánie, Rumunsku, Španělsku atd. V jihomoravských Čejkovicích je pak šetrně zpracovávají a balí do krabiček. Heslo firmy je ruční práce, tradice, řemeslo a úcta k člověku i přírodě. Výroba je plánována cíleně tak, aby byl zachován podíl ruční práce a my tak mohli podporovat lokální zaměstnanost. Dnes SONNENTOR najdete po celém světě. Exportují do Německa, Japonska, Litvy nebo třeba Velké Británie. Během roku Sonnentor pořádá celou řadu akcí pro veřejnost, od drobných workshopů přes prohlídky do výroby až po zářijové Čejkovické bylinkové slavnosti, kde na tuto velkolepou akci přijíždí tisíce lidí (v roce 2013 jich bylo přes 8 000), (ROZHOVOR S RYGAROVOU).

FG spol. s.r.o.

Toto s.r.o. je specialistou na konstrukci komponentů, výkresových a standardních dílů z oceli, nerez oceli, mosazi, hliníku a jiných neželezných kovů. Firma vyrábí i na zakázku dělané díly ze speciálních materiálů. Na moderních CNC strojích vyrábí jednotlivé díly až po sérii. Týdně expedují více než 50 000 kusů. FG spol. s r.o. je dceřinou společností německé firmy Gutekunst Verbindungsteile GmbH, která slaví 140 let. Firma funguje od roku 1992 a čítá přes 70 zaměstnanců, své výrobky dodává do nejvýznamnějších firem, jako jsou Daimler AG, Bosch GmbH, Linde AG a mnoho dalších. (ROZHOVOR S HŘIBOU).

K. D. O. servis spol. s r.o.

Jedná se o malou společnost, která vznikla v roce 1998 vyčleněním části výroby od původní fyzické osoby. Se svými 25 zaměstnanci vyrábí výtahy různého typu a dodávají své výrobky tuzemským i zahraničním zákazníkům, mezi něž patří i přední výtahářské společnosti. Jako jediná společnost na našem trhu v současné době používá pro výrobu stěnové panely Metawell, který se vyznačuje svojí vysokou tuhostí a extrémně nízkou hmotností (kdoservis.cz).

6 Čejkovice a cestovní ruch

Čejkovice patří mezi atraktivní a prosperující turistickou oblast, jejímž cílem je rozvoj cestovního ruchu. Oblíbeným cílem návštěvníků obce jsou soudobé vinařské uličky s vinnými sklepy, vinotéky, vinařské a folklórní akce, dům T. G. M. a v neposlední řadě zajímavá možnost prohlídky provozu společnosti Sonnentor, která nabízí zážitkové exkurze ve výrobě čajů a návštěvu vlastní prodejny. Templářské sklepy nabízí prohlídky podzemních sklepů a dalších turisticky zajímavých míst. V obci je evidováno přes 200 přechodných rekreačních lůžek. V obci vedou tři cyklotrasy, Lednice – U slepice, Telnice – Čejkovice a Horní Kapansko – Čejkovice. Orientace na hlavní cílové skupiny cestovního ruchu je zaměřena zejména na rodiny s dětmi, mladé aktivně smýšlející lidi, sportovce a seniory.

Vinařský cestovní ruch

Vinařský cestovní ruch je v posledních letech velice oblíbený. Přijíždějící účastníci jsou „motivováni poznáváním způsobu pěstování vína v tradičních vinařských oblastech, návštěvami vinohradů, ochutnávkami vín, procítěním atmosféry vinných sklípků, vináren a vinoték, nákupem archivních i nových vín“. Jde tedy o jejich celkový zážitek z daného místa (nějakým způsobem spojeného s vínem), lidí, atmosféry a samozřejmě z degustace vína. Vinařský cestovní ruch závisí na čtyřech hlavních faktorech, které reprezentují producenti vína, cestovní agentury, spotřebitelé a image vinařského regionu (GETZ, 2000).

Vinařský cestovní ruch by měl být brán ze tří hlavních perspektiv, kterými jsou poskytovatelé (producenti vína atd.), destinace (různé organizace atd.) a spotřebitelé (GETZ, 2000).

Obr. 10 - Schéma systému vinařského cestovního ruchu (zdroj: Getz, 2000)

Místní ekonomické přínosy vinařského cestovního ruchu by podle Getze mohly být maximalizovány za dodržení následujících podmínek:

- návštěvníky láká především víno,
- výnos je maximalizován (delší doba pobytu a vyšší výdaje než u jiných návštěvníků),
- snížení sezónnosti poptávky,
- místní vlastnictví vinařství a dalších atrakcí a služeb,
- víno, jídlo a další produkty, které jsou prodávány účastníkům vinařského cestovního ruchu, jsou vyprodukovány místně, a především z místních zdrojů,
- zisky jsou reinvestovány v dané komunitě,
- místní obyvatelé jsou zaměstnáni hlavně v průmyslu,
- služby a zařízení pro místní obyvatele jsou zlepšovány.

Důležitá je také udržitelnost vinařského cestovního ruchu, a to v rovině environmentální, ekonomické a sociální. Měl by být chráněn původní ráz místa, přírodní zdroje a atmosféra malých obcí či měst. Přilákávání by měli být především „lukrativní“ turisté; masovému cestovnímu ruchu by se mělo spíše vyhýbat. Podporovány by měly být životaschopné vinařské podniky, atrakce a služby, příp. vytvářeny nové. Vinařský cestovní ruch by měl být přínosný i pro místní obyvatele, měl by vytvářet nová pracovní místa a obchodní příležitosti (GETZ, 2000).

6.1 Vinařské akce v Čejkovicích

Během roku proběhne v Čejkovicích několik vinařských akcí, kvůli stále zvyšujícímu se počtu návštěvnosti, nabírají jednotlivé akce na obrátkách. Díky kvalitním vínům a kulturně bohatému programu sem přijíždí velké množství turistů, jak už individuální cestou, tak i formou zájezdů. Kromě turistů je zde vysoká návštěvnost místních obyvatel nebo z blízkého okolí. Vinařské akce pořádají z velké části občanské sdružení vinařů Čtvrtečníci, Vinaři z Čejkovic a dále pak místní podnikatelské subjekty a obec.

Velikonoční otevřené sklepy

Tuto akci pořádá mladé vinařské sdružení Vinaři z Čejkovic. Jejich zatím jediná, ale významná akce, jsou právě tyto Velikonoční otevřené sklepy. Start samotné akce vypukne v 10 h. Při níž se projdete malebnými Čejkovicemi, budete mít možnost navštívit 17 vinařství, ve kterých můžete ochutnat jejich vinné produkty. Celkem můžete ochutnat přes 200 vzorků a jiné speciality od sudů. Při putování mezi sklepy se můžete občerstvit u několika stánků, kde si můžete dát opékané sele, steaky, bramboráky, sýry a podobné dobroty. Pokud by Vás zradily nohy, tak můžete od 12 h využít k přepravě mezi jednotlivými sklepy „Konibusy“. Předpokládaný konec akce je ve 12 h. Na druhý den probíhá nákup vín od 9 do 12 h u samotných vinařů

Vstupné – v předprodeji 800kč – obsahuje neomezenou konzumaci vína, poukaz na nákup vín v hodnotě 400 kč, taštičku se skleničkou na víno, katalog s mapkou a propisku

Čejkovická vinná stezka

Po jarním probuzení přírody přichází na scénu druhá vinařská akce. Tu pořádají Čtvrtečníci. Pro návštěvníky je připravený okruh kolem Čejkovic v délce 6 kilometrů, který je vhodný jak pro pěší, tak pro cykloturisty. Vstupenky se dají zakoupit online nebo na místě v pátek od 17:00 do 21:00h. V sobotu probíhá od 9:00 h sraz před zámekem, kde jednotliví vinaři představí své traktory se zapřáhnou technikou. Po odstartování akce v 10 h jednotliví vinaři nasednou do svých traktorů a vyjedou ke svému stanovišti mezi vinice. V těchto místních vinicích na vás čeká 28 stanovišť s vínem. Do 19 h můžete ochutnávat především mladá vína v prostředí jednotlivých viničních tratí. Ve 20 h se poté všichni shledají na zámku, kde je možnost si zatančit a zazpívat u cimbálové muziky. V neděli probíhá od 9 do 12 h nákup vín u jednotlivých vinařstvích.

V době konání akce jsou připraveny různé stánky s občerstvením a je otevřeno několik hospod a restaurací. Při této příležitosti můžete navštívit Bylinkový ráj SONNENTOR, podzemní prostory Templářských sklepů, domek T. G. Masaryka nebo malé zámecké muzeum.

Vstupné: 1200kč – obsahuje neomezenou konzumaci vína, poukaz na nákup vín v hodnotě 600 kč, taštičku se skleničkou na víno, katalog s mapkou, propisku a kyvadlovou autobusovou dopravu do okolních vesnic.

Vinné trhy Čejkovice

Tato tradiční vinařská akce začala roku 1995 a tento rok se bude konat 28. ročník. Tyto vinné trhy se konávají každoročně zhruba v polovině května, v sobotu a neděli. V posledních letech byla však akce posunuta na první týden v červnu, kvůli vhodnějšímu počasí. Akci pořádají znovu Čtvrtečníci ve spolupráci s obcí Čejkovice. Slavnostní zahájení koštu vín začíná v 11 h scénkou místního divadelního spolku. Jednotlivé vinařské stánky se nachází v prostorách zámecké zahrady, kde si mimo ochutnávání jednotlivých vzorků užijete bohatý program. Pro děti je připravený dětský koutek i s hlídáním. Vy si můžete odpočinout v Relax zóně, zaposlouchat se do lidových písní v podání cimbálové muziky nebo si zazpívat s mužským sborem Révokaz a ženským sborem Levandula. Do zahrady přijedou také skvělé foodtrucky, kde můžete ochutnat českou, italskou, americkou nebo orientální kuchyni. Dále v prostorách předzámčí probíhá jarmark různorodého zboží s pouťovými atrakcemi. Během dne se vyhláší ocenění nejlepších vín a udělují se medaile, obvykle poté proběhne oblíbená aukce vín. Ve 20 h začíná na nádvoří zámku taneční zábava s živou kapelou. V neděli poté probíhá od 9 do 12 h nákup vín u jednotlivých vinařstvích.

Vstupné: 700kč – cena zahrnuje vstup do areálu, katalog s poukázkami na košt vín v hodnotě 400kč, degustační skleničku, vstup na večerní taneční zábavu.

Letní otevřené sklepy

Tato akce probíhá od 29. června do 10. září, je určena hlavně pro turisty, kteří projíždějí často naší obcí a chtěli by se zastavit na rychlou degustaci nebo se alespoň podívat do našich sklepů.

Vinařství jsou většinou otevřené až po objednání se, ale během prázdnin je tomu jinak. Vždy od čtvrtka do neděle v čase 14:00 – 20 h, jsou otevřena 3 vybraná vinařství ze sdružení Čtvrtečníci. V nich probíhají jednotlivé degustace. Vína, která vám budou chutnat, si můžete ihned zakoupit.

Vstupné: 200kč – cena zahrnuje degustaci jednotlivých vzorků

Tab. 12 – Seznam otevřených vinařství v obci Čejkovice v roce 2023

termín	otevřená vinařství			
29.6. – 2.7.	Vinařství Mezi Sklepy	Vinařství Novotný Bílek	Víno Sýkora	
6.7. – 9.7.	Vinařství Hlinecký	Vinařství Fojtík	Víno Herzán s.r.o.	Vinařství Hřiba
13.7. – 16.7.	Templářské sklepy Čejkovice	Vinařství Vydařelý-Holomáč	Víno U Libora	
20.7. – 23.7.	Vinařství Škrobák	Sklep Na Bařině	Vinařství Radocha	
27.7. – 30.7.	Vinařství Petr Kočařík	Hajduch vinařství z Čejkovic	Libor Veverka rodinné vinařství	
3.8. – 6.8.	Zemědělská a.s. Čejkovice	Vinařství Veverka	Vinařství Konečný	
10.8. – 13.8.	Víno Hradil	Vinařství Michna	Víno Červenka	
17.8. – 20.8.		HODY		
26.8.	Den otevřených sklepů 2023			
31.8. – 3.9.	Vinařství Vlastimil Konečný a syn	Víno Domanský	Vinařství Petr Bíza	
7.9. – 10.9.	Vinařství Pastorek	Vinařství Pavel Hřiba	J. Šamšula vinařství	

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Den otevřených sklepů

Třetí a zároveň jednou z největších akcí jsou právě otevřené sklepy. Tato akce se konává u nás poslední týden v srpnu a tento rok se bude konat již 19. ročník. V rámci vinařské turistiky na Jižní Moravě, se však toto putování po sklepních uličkách stalo nejnavštěvovanější akcí nejen u nás, ale i ve všech obcích. Tuto akci u nás opět pořádá občanské sdružení Čtvrtečníci ve spolupráci s obcí Čejkovice. Akce se koná vždy v sobotu, slavnostní zahájení probíhá v 10 h na nádvoří zámku. Poté se již návštěvníci vydávají do sklepních uliček, kde plnými doušky degustují vzorky jednotlivých vinařů. Zpestřením akce jsou tzv. KONIBUSY, které můžou návštěvníci zvolit jako způsob přepravy do jednotlivých vinařství. Pro zájemce jsou také

zajištěny vyhlídkové lety vrtulníkem nad Čejkovicemi, ten trvá zhruba 10 minut. Ve 20 h nastává na zámeckém nádvoří večerní program, kde k poslechu hraje cimbálová muzika. Opět v neděli ráno probíhá nákup vín, které si návštěvníci vybrali ke koupi nebo na ně využili poukaz. Dlouholetou tradicí je po Dni otevřených sklepů, tzv. Zarážání hory, která symbolizuje tzv. zamykání vinohradů a je doprovázena programem místních obyvatel.

Vstupné: 1200kč – obsahuje neomezenou konzumaci vína, poukaz na nákup vín v hodnotě 600 kč, taštičku se skleničkou na víno, katalog s mapkou, propisku a kyvadlovou autobusovou dopravu do okolních vesnic.

Svatomartinská a mladá vína

Na svátek sv. Martina 11. 11. v 11:00 hodin přijíždí sv. Martin na koni do Čejkovic, aby zahájil ochutnávku svatomartinských a mladých vín z produkce místních vinařů. Akce se po celou dobu koná ve venkovních prostorách nádvoří zámku. Zde mladým vínům požehná místní kněz. Kromě neomezené degustace se také můžete těšit na zpěv mužského pěveckého sboru Révokaz z Čejkovic. Během dne se vám představí všech 28 vinařství, kteří jsou členy spolku Čtvrtečníci. Nejvíce zastoupenými odrůdami při výrobě svatomartinských vín jsou v Čejkovicích Müller Thurgau a Modrý Portugal. Po skončení nalévání svatomartinských vín, ve 14 h, akce končí, a můžete navštívit místní restaurační zařízení, kde si můžete pochutnat na tradičním svatomartinském menu v restauraci Hotelu Chateau Zámek Čejkovice, ve Sklepě U Templářských rytířů, v Bistru Na Farmě, v Restauraci Kuželna, ve Vinařství Sýkora, ve Vinařství Škrobák nebo v penzionu Adalbert.

Vstupné: 200kč – cena zahrnuje neomezenou konzumaci vína a degustační skleničku

Obr. 11 – Žehnání mladým vínům místním knězem (zdroj: vinozejkovic.cz)

Vinařský ples

Na Vinařském plese vás čeká společenský zážitek s kulturním programem. Akci pořádá občanské sdružení Čtvrtečníci. Ples začíná v 19:30 h v místním kulturním domě. Při vstupu každý návštěvník dostane na uvítanou skleničku sektu. Slavnostní zahájení plesu má začátek ve 20 h. V sále kulturního domu vystupuje místní mužský sbor Révokaz, k poslechu hraje dechová hudba a ve vinárně cimbálová muzika. Těšit se můžete na bohatou tombolu, po dobu celé akce probíhá degustace nových vín z produkce tohoto sdružení.

Vstupné: 400kč – cena zahrnuje vstup s místenkou a neomezenou konzumaci vína

Zarážení hory

Cimbál, víno a veselá nálada, to je ve stručnosti hlavní náplň starobylé slavnosti zvané zarážení hory (v moravském dialektu "zarážání"). Tento obyčej se do dnes udržel jen na některých místech Moravy. Jde o pomyslné uzavření vinic, do kterých byl od začátku září nepovolaným osobám vstup zakázán. Hrozny se tak chránily před zloději, kteří byli při dopadu přísně trestáni. Slovo "hora" značí slabší, kůry zbavenou tyč, dlouhou několik metrů. Ta se zarazila do země a symbolizovala tak zamknutou vinici. Novodobé zarážení se však liší. U nás probíhá každoročně poslední neděli v srpnu. Tuto akci má na starosti obec a místní ochotnické divadlo spolu s mužským sborem, ti vám předvedou, jak se takové zarážení v minulosti dělalo.

Obr. 12 – Zarážení hory (zdroj: revokaz.estranky.cz)

6.2 Moravské vinařské stezky

Moravské vinařské stezky tvoří síť jedenácti tras o celkové délce 1200 kilometrů. Páteřní trasou je Moravská vinná stezka protínající jižní Moravu od Uherského Hradiště až ke Znojmu, ta vás provede krajem památek a vína. Každá z 10 vinařských oblastí má svůj vlastní okruh vinařských stezek. Nabízí se vám tak možnost výběru z jednodenních i vícedenních výletů za poznáním folklóru, vína a památek. Poznáte víno a vinařství v autentickém prostředí sklepa a sklepních uliček, které tvoří svébytný krajinný ráz a jsou ukázkou lidové architektury jižní Moravy. Vinařské stezky jsou nejen cestou za poznáním jižní Moravy, ale také putování za vínem a lidmi, pro které je pěstování révy vinné údělem i celoživotní zálibou.

Čejkovicemi prochází celkem 2 vinařské stezky – červená a světle modrá.

Moravská vinná stezka – Moravská vinná stezka je páteří sítě regionálních cyklistických tras procházejících krajinou jihovýchodní Moravy. Vinařská magistrála spojuje starobylé Znojmo se slováckou metropolí Uherským Hradištěm a nabízí putování regionem, který zdobí víno, bohatá historie i živé tradice. Červeně značená Moravská vinná stezka prochází všemi moravskými vinařskými podoblastmi a se svojí délkou 285 km protíná sedm z deseti okruhů místních vinařských stezek. Na její trase leží 70 vinařských obcí, desítky chráněných přírodních lokalit i významné historické a architektonické památky kraje.

Velkopavlovická vinařská stezka – Tahle světle modře značená, 110 km dlouhá trasa prochází národopisnou oblastí Hanáckého Slovácka, nabízí pestrý výběr terénu pro všechny kategorie cyklistů. Jižní větev stezky prochází rovinami Dolnomoravského úvalu, severní průběh stezky zdobí zvlněný terén Ždánického lesa (vinarske.stezky.cz).

Obr. 13 – Mapa moravských vinařských stezek (zdroj: vinarske.stezky.cz)

6.3 Pamětihodnosti obce

Zámek

První zmínka o zámku pochází z roku 1248. V té době už byla vystavěna templářská komenda, která byla postupně upravována až do současné podoby. Do značné míry se uchovalo zdivo a dispozice středověkého feudálního sídla a templářské komendy. Pro vzhled a využití bylo podstatné renesanční rozšíření sídla o jižní a východní křídlo, neboť došlo k překročení původní rozlohy sídla východním směrem.

Tvrz byla několikrát vypálena a zrušena. Výraznější přestavba proběhla v letech 1715–1717. Jezuité ji začali přestavovat na řádovou rezidenci. Byly obnoveny klenby, doplněna štuková výzdoba, postaveny schody, dva pokoje a komora. Zároveň byla zřízena klenutá neorientovaná kaple vystupující z obrysu východního křídla. Pod jižním křídlem tvrze se nacházel rozsáhlý vinný sklep. Legenda hovoří o tom, že tvrz byla spojena obrovským sklepením dlouhým cca 24 km s městečkem Skalicí, kudy procházela obchodní jantarová stezka.

Těžké období pro zámek nastalo po roce 1918, kdy připadl státním statkům. V roce 1975 získala obec objekt v dezolátním stavu. Demolici však striktně zamítla a od tohoto data se postupně prováděla rekonstrukce celého objektu. Jako první byla veřejnosti zpřístupněna kaple, která je nyní obřadní síní obce. V prostorách zámku jsou hotelové pokoje, salonky a restaurace s posezením na zámeckém nádvoří (cejkovice.cz)

Templářské sklepy

Součástí tvrze byly vybudovány také vinné sklepy, o jejichž velikosti se dodnes vyprávějí legendy. Tyto mohutné sklepy, jimiž mohl projet templářský rytíř v plné zbroji na koni s vozem naložený zbožím, byly a jsou stále využívány pro uskladnění a zrání vín. Z celového komplexu chodeb, které údajně vedly až do Skalice, je zpřístupněno pouhých 650 metrů sklepení, které v současné době užívají již několikrát zmiňované Templářské sklepy Čejkovice.

Domek T. G. Masaryka – muzeum

S Čejkovicemi je spojen jeden z největších velikánů 20. století vysokoškolský profesor, spisovatel a humanista, zakladatel Československé republiky – T. G. Masaryk. Masaryk se narodil v roce 1850 v Hodoníně a do Čejkovic přichází v roce 1856 jako šestiletý chlapec. Zde chodí do školy, poznává život a svět, studuje v zámecké knihovně. Prožívá zde šest let svého dětského života. Do Čejkovic se vrací ještě jednou v letech 1864–1865 a působí zde jako praktikant ve škole.

Domek, v němž TGM bydlel, byl téměř zničený, léta neudržovaný. Jeho záchrana se podařila díky obrovskému nadšení čejkovických občanů, obecního úřadu a zemědělského družstva. Na domku byla v roce 1933 instalována terakotová pamětní deska, která setrvala na svém místě až do dnešních dnů. V interiéru domku je instalována stálá expozice ze života TGM. Toto

venkovské stavení je zároveň poslední dochovanou budovou, v níž Masaryk žil v době svého dětství. (cejkovice.cz)

Kostel sv. Kunhuty

Čejkovický kostel sv. Kunhuty ukazuje na založení templáři ve 13. století. V roce 1624 přišli do Čejkovic Jezuité, kteří zde převzali duchovní správu. V roce 1673 byl kostel opraven jezuitou, ale již roku 1692 vyhořel a s ním lehla popelem i větší část městečka. Příčinou byl požár v panské kovárně. Žár byl tak mohutný, že se rozlily i kostelní zvony. Oprava kostela byla dokončena v roce 1700, kdy byla postavena věž s hodinami a opatřena novou bání a makovicí. Po pěti letech však kostel znovu vyhořel při vpádu Uhrů. V následujících letech probíhala rozsáhlejší oprava kostela. V roce 1727 byla dokončena stavba zvonice, kam byly umístěny původní zvony, které nebyly požárem z roku 1705 zničeny. Hned v prvním roce, když císař Josef II. koupil Čejkovice, bylo započato se stavbou nového kostela. Do roku 1891 však neměl věž ani klenbu. Věž o výšce 42 metrů, byla přistavěna v letech 1890–1892. Další oprava kostela je datována rokem 1924. Náklady na opravu byly značné, neboť její součástí byly i tři nové zvony. V dnešní době probíhá kompletní rekonstrukce střechy (cejkovice.cz)

Špidláky

Zachovalých lokalit nelesní vegetace je dnes už jen málo a jedná se především o stepní stanoviště. Nejcennější jsou stráně nazývané Špidláky, které jsou od roku 1992 zařazeny mezi zvláště chráněná území. Jedná se o lokality unikátní i v celorepublikovém měřítku, co se týká společenstev i druhového bohatství. Počet rostlinných druhů přesahuje dvě stovky, z toho osm desítek je uvedeno v červeném seznamu ohrožených. Charakteristickým představitelem je katrán tatarský, patřící k tzv. stepním běžcům, jejichž lodyhy k podzimu usychají, odlamují se od kořenů a vítr je roznáší po okolí (JAN, ŠTĚPÁNEK, a kol. 1998).

Hody

Původním významem slavnosti hodů, které se konaly v podzimním čase, bylo poděkování za úrodu a snaha o její zajištění v dalším roce. S tím souviselo také úsilí zajistit dostatek jídla a pití k pohoštění. Stejně jako u jiných svátků dostaly i hody církevní význam. V jednotlivých obcích se konání hodů řídí podle oslavy svátku patrona, jemuž je zasvěcen místní kostel. S hody je spojena řada závazných obřadů a zvyků, které se v jisté formě udržely dodnes. Patří mezi ně volení stárka, jakož to představitele svobodné mužské chasy, kdy má na starost pořádání celých slavností. Dalším zvykem je ruční stavění hodové máje, vítání přespolních chas, společná večeře, cifrování a tančení pod „májou“ na dechovou muziku.

Kroj

Kroje se udržely hlavně mezi obyvateli venkova a maloměst, u kterých se předpokládá, že neměli mnoho příležitostí se vzdálenějším okolím přijít do bližšího kontaktu. Částečně je možno přisoudit udržení těchto krojů na venkově a maloměstě také tomu, že obyvatelé těchto oblastí nebyli dostatečně bohatí jako obyvatelé měst nebo příslušníci vrchnosti, proto svůj

oděv neměnili tak často jako tato bohatší vrstva obyvatelstva. Kroje se v průběhu staletí vyvíjely od jednoduchých málo zdobených, kdy plnily především funkci pracovní, později lidové kroje vyplnily funkci obřadní a slavnostní. V současné době je sváteční mužský кроj tvořen kalhotami z černého hrubého sukna, bohatě zdobenou kordulkou s přibližně patnácti lesklými knoflíky a dále škrobenou košilí s širokými rukávy sepnutými u vyzdobeného zápěstí. Na levé straně kordulky je připevněna vonička se čtyřmi dlouhými pentlemi. Potom obouvají vysoké kožené holínky s červenými bambulkami a mosaznými podkůvkami.

Slovácký verbuňk

Jedná se o typ mužského, skočného tance. Charakteristický je tím, že se převážně tančí hromadně, avšak každý tančí sám za sebe, dle své regionální a místní příslušnosti, svého tanečního umění a povahy. Tento tanec má svůj specifický okruh písní, pro něž jsou typické „písň novohužské“. V rámci území má různá pojmenování – cifrování, čardášování, grepčení, verbování, skákání atd... Verbuňk má tři části: předzpěv, při němž cifrování muže je velmi individuální, dále taneční část pomalou a taneční část rychlou, které mají volnou pohybovou kompozici. Pro svou unikátnost byl prohlášen organizací UNESCO mistrovským dílem ústního a nemateriálního dědictví lidstva.

Cimbálová muzika Morava

Vznikla v roce 1988 v Čejkovicích na Hodonínsku, kde měla trvale své působiště. Od r. 1995 do konce r. 2019 – kdy zemřel basista Pavel Spěvák – neprošla personálními změnami, čímž vznikla pevná pouta nejen mezi jejími členy, ale i nespočtem přátel, pro které dlouhá i kratší léta hrávala po celé naší vlasti i v zahraničí (např. v bývalé Jugoslávii, Slovensku, Rakousku, Německu, Francii, mnohokrát ve Švýcarsku, absolvovali pětkrát turné v USA atd...).

9. 12. 2022 CM Morava odehrála poslední akci a dlouhým loučením zakončila svoji hudební dráhu (moravacimbalka.cz).

Další pamětihodnosti v obci

Socha sv. Jana Nepomuckého (u kostela)

Socha sv. Aloise (u kostela)

Kaplička sv. Anny (ulice Pod Novosady)

Kaplička (ulice U Kapličky)

Socha TGM (ulice Templářská)

Boží muka (ulice Krátiny a Městečko)

Barokní sýpka (ulice Templářská)

Dřevěný kříž (ulice Templářská)

Historické vinné sklepy na Zlatém kopečku (ulice Zlatý kopeček a Vinařská)

6.4 Program rozvoje obce

Rozvojový plán obce je strategickým dokumentem, který představuje výhledový plán směřování obce. Cílem tohoto dokumentu je stanovit oblasti úkolů pro obnovu a další rozvoj obce v rámci jejího architektonicko-urbanistického směřování, sociálně ekonomického rozvoje a kulturně společenského života. Rozvojový plán obce Čejkovice pro roky 2022–2028 byl schválen zastupitelstvem obce Čejkovice při jednání konaném dne 20. 6. 2021.

Strategický cíl obce spočívá v péči o kulturní dědictví předků, rozvíjení folklorních tradic, podporování spolků a zájmových činností dětí i dospělých.

Soubory aktivit:

- Renovace objektu historické tvrze; oprava fasády a obvodových zdí
- Oprava domku T. G. Masaryka a jeho využití a propagace;
- Zřízení muzea tradic;
- Vybudování místa pro vyhlídku (Šibenice, Příhon, Odměry);
- Nové informační panely v obci;
- Rekonstrukce vstupu – orlovna, radnice
- Zajišťovat propagaci folklorních akcí a folklorních tradic;
- Podporovat udržování zvyků a folklorních tradic (hody, vinobraní, plesy aj.);
- Propagace kulturních akcí v místních a regionálních médiích.
- Podpora propagace vinařství;
- Zastřešení části hodového areálu a pravidelná údržba areálu jako celku
- Vybudování tribuny pro diváky na atletickém stadionu;
- Rekonstrukce tenisových kurtů a jejich okolí;
- Vybudování zahrady s herními prvky;
- Vybudování nových dětských hřišť;
- Technické zázemí pro fotbalové hřiště;
- Informační centrum pro cyklisty;
- Budování a opravy parkovacích míst, oprava místních komunikací
- Účastnit se akcí pořádaných MAS Jižní Slovácko, Mikroregionem VITIS a Mikroregionem Hodonínsko – aktivně se podílet na jejich organizaci a propagaci.
- Budování cyklostezek (např. Šibenice), případně cyklotras pro zvýšení bezpečnosti při cestě mezi okolními obcemi, při cestě do zaměstnání a škol
- Průběžně aktualizovat dopravní značení dle potřeb obce;
- Veřejné osvětlení – postupně inovovat a rozšiřovat stávající síť VO
- Kamerový systém – rozšíření bezpečnosti na veřejných místech,
- Zaměření na problémové lokality v obci
- Pravidelná aktualizace a přehlednost webových stránek.

(zdroj: Program rozvoje obce Čejkovice na období 2022–2028)

7 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření se zúčastnilo celkem 30 respondentů – vinařských subjektů. Podle velikosti rozlohy obhospodařovaných vinic pořadí prvních pěti firem bylo v roce 2022 následující:

1. Zemědělská a.s. Čejkovice – 200,5 ha
2. Templářské sklepy Čejkovice, vinařské družstvo – 100,7 ha
3. Víno Sýkora, s.r.o. – 45,2 ha
4. Vinařství Michna – 10,9 ha
5. Víno Hradil – 6,1 ha

Pořadí pěti největších firem podle velikosti výroby vína nebylo identické s předchozím pořadím:

1. Templářské sklepy Čejkovice, vinařské družstvo – 1 460 tis. l (2021)
2. Víno Sýkora, s.r.o. – 120 tis. l
3. Vinařství Michna – 50 tis. l
4. Víno Hradil – 40 tis. l
5. Vinařství Pastorek s.r.o. – 13 tis. l

Pozitivní skutečností zjištěnou dotazníkem je vzdělanost vinařů v oborech vinohradnictví a vinařství. Z dotazovaných 30 respondentů uvedlo vysokoškolské nebo středoškolské vzdělání celkem 11 vinařů (Mendlova univerzita – obor: Vinohradnictví a vinařství a zahradnictví, Střední vinařská škola Valtice – maturitní obory: Vinohradnictví a Agropodnikání se zaměřením na vinařskou turistiku a someliérství a učební obor Zahradník se zaměřením na vinohradnictví a vinařství). Odborné vzdělání mají získané v daleko vyšší míře vinaři ve větších firmách.

V předchozím textu práce (viz. Kapitola 5.3) bylo uvedeno, že 28 vinařů jsou členy vinařského spolku Čtvrtečníci a 17 vinařů členy spolku Vinaři z Čejkovic. Zastoupení respondentů bylo následující: 9 členů – Čtvrtečníků, 7 členů – Vinařů z Čejkovic a zbylých 14 respondentů nejsou částí ani jednoho spolku. Respondenti za nejcennější služby spolků považují společné pořádání vinařských akcí, následuje jednotná reklama s cílem přilákat více turistů a také oceňují výměnu informací a zkušeností týkajících se trendu ve výrobě vína i změnách v legislativě.

Většina vinařů dodává víno výhradně koncovým zákazníkům a neprodává ho do velkoskladů, či obchodních řetězců, využívá zpravidla e-shop, jehož význam pořád roste. Dále vinaři

pořádají řízené degustace, kde jsou prezentována především autentická vína, nepoužívání chemie jak ve vinicích tak při výrobě vína. Zdůrazňují vážnost přirozeného procesu zrání vína, bez používání moderních (byť povolených) přípravků na zušlechťování vín.

U řady vinařů během období pandemie covid-19 došlo k poklesu prodeje vín, prakticky se zastavily degustace a omezil se osobní kontakt se zákazníkem. Dalším negativem bylo razantní omezení agroturistiky, která je v Čejkovicích významným ekonomickým přínosem. Právě proto se začali vinaři věnovat již zmiňovanému e-shopu, který se jeví jako perspektivní metoda prodeje vína. V období zdražení energií a inflace došlo opět ke zhoršení ekonomických výsledků. Výrobci vína si nemohou dovolit zdražení svého produktu adekvátně k současné inflaci a s ní spojenými negativy – tj. zdražení prakticky všech surovin. To má za následek snížení zisku a to zpomalení procesu reprodukce – modernizace techniky na obdělávání vinic a sklepní technologie atd.

Překvapující bylo, že většina respondentů nevyužívá dotační programy pro vinaře, nejlépe to vysvětlil Ing. P. Pastorek, který v minulosti vykonával dlouhodobě až do roku 2020 funkci ředitele vinařského družstva Templářské sklepy v Čejkovicích.

P. Pastorek uvedl: „Dotace jsou jeden velký problém – jsou velmi složité, komplikované a mnohdy nedostupné... Mám s nimi více zkušeností z doby, kdy jsem vedl vinařské družstvo, v našem rodinném vinařství jsou zase jiné problémy při zajišťování dotací. Využili jsme dotace dříve (pokud byly) na výsadbu vinic, byť se tato dotace nakonec stala návratnou bezúročnou půjčkou, která se splácí Vinařskému fondu. Vinice máme zařazeny v programu integrované produkce vyššího stupně, ale ošetřujeme je bez chemických pesticidů. Dotace na nákup techniky moc nevyužíváme, jednotlivé dotační tituly nenavazují na naše potřeby...

Celkově je můj názor na současný systém dotací po třiceti letech práce ve vinařství (obecně v celém zemědělství) dosti vyhrazený, protože nepodporuje produkci (výrobu), ale mnohdy umožňuje spekulativní financování pochybných zemědělců... Bohužel, pokud nebudou v celé EU stejné dotace, tak nelze hovořit o nějakém tržním prostředí, o tom se přesvědčujeme prakticky od vstupu našeho státu do EU...“.

Většina respondentů hodnotí dosavadní cestovní ruch pozitivně, nicméně našli se jedinci, kteří považují cestovní ruch za rozsáhlý až příliš velký. Většinový názor na Čejkovice, v souvislosti s cestovním ruchem je, že jde o jednu z nejvýznamnějších obcí jižní Moravy, která má, co turistům nabídnout. Pozitivně je hodnoceno zpřístupnění historických prostorů Templářských sklepů, které se několikrát staly vítězem soutěže „TOP vinařský cíl“. Počet jejich návštěvníků dosahoval v minulosti více jak 20 000 osob za rok. Větší část respondentů kladně hodnotila jednotlivé akce, které pořádají oba vinařské spolky. Velké rezervy byly v rámci hodnocení služeb zjištěny v nedostatečné kapacitě stravovacích zařízení. Část vinařů zdůrazňovala nutnost vybudování nových parkovacích míst. Připomínky k malé ubytovací kapacitě v obci nebyly až tak četné, část respondentů se domnívá, že ubytovací kapacita je dostačující. Rozvoj cestovního ruchu v obci může podpořit větší propagace jednotlivých vinařských akcí. Vyskytl

se i názor na zvýšení poplatku za ubytované hosty, což by mohlo zvýšit finanční zdroje obecního úřadu.

Pokud si Čejkovice udrží tu pomyslnou laťku kvality vín, vstřícnost a přívětivost vůči návštěvníkům a hostům, potom nebude problém udržet budoucnost této vinařské obce, ba naopak – reakce mnoha hostů, kteří se do Čejkovic rádi vrací, jsou tohoto důkazem. Na druhé straně však existují k budoucnosti vinařství i protichůdné názory, z nichž do bakalářské práce byl zařazen názor M. Švába: *„V dnešní době v obci existuje mnoho vinařství, které si myslím, že časem zaniknou, protože konkurence je vysoká. Vinařství v obci určitě bude pokračovat i v budoucnosti, ale obávám se, že mnoho kupujících spíše koupí „levnější“ víno, které je dovezené z ciziny než od místního vinaře, který se věnuje vinařství hlavně z lásky a dělá vše poctivě“.*

8 Závěr

Bakalářskou práci lze zařadit do souboru kvalifikačních prací zabývajících se vinařským cestovním ruchem. Hlavní pozornost byla věnována obci Čejkovice, která patří mezi nejvýznamnější obce v České republice. Nejde jenom o velkou výměru obhospodařovaných vinic, ale také o aktivitu místního obyvatelstva zabývajících se pěstováním vinné révy. Dle dat Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského na konci roku 2021 bylo v Čejkovicích evidováno 571 pěstitelů, tj. 23,7 % obyvatel obce. Ve většině případů však nejde o hlavní zaměstnání osob, ale o vedlejší zájmovou činnost, která může napomáhat ke zlepšení jejich finanční situace.

Aby hodnocení významu vinohradnictví a vinařství pro rozvoj obce Čejkovice včetně cestovního ruchu bylo co nejobjektivnější, musel autor bakalářské práce se seznámit s řadou aktuálních dat o vinné révě a víně za celou Českou republiku. Rozmístění viničních ploch u nás je koncentrováno především do oblasti jižní Moravy (včetně Uherskohradištska a Kroměřížska). Rozloha vinic v Čechách je velmi malá, dosahuje pouze 695,7 ha, tj. 3,9 % rozlohy vinic v celé ČR. Počet pěstitelů v Čechách tvoří dokonce jenom 1,2 % celorepublikové hodnoty. Kromě Čejkovic za velmi významné vinařské obce lze považovat především Velké Bílovice, Velké Pavlovice, Kobylí a Mutěnice a větší města jako jsou Valtice a Mikulov. Na konci roku 2021 bylo v Čechách (podoblasti - Mělnická a Litoměřická) evidováno 75 a na Moravě (podoblasti - Velkopavlovická, Znojemská, Mikulovská a Slovácká) 308 vinařských obcí (v jejichž katastru se nachází jedna nebo více viničních tratí).

Dle údajů Českého statistického úřadu bylo v ČR roce 2021 sklizeno celkem 90 tis. tun hroznů révy vinné, což je téměř stejně jako v roce předchozím. Výnos hroznů révy vinné se pohyboval na úrovni 5,51 t/ha, což znamená pokles o 2 % oproti roku 2020.

Produkce vína v ČR se v posledních třech letech 2019-2021 pohybovala okolo 550 tis. hl/rok. Celkem bylo do ČR v roce 2021 dovezeno ze zahraničí 1 486 tis. hl a vyvezeno z ČR 73 tis. hl. Z bilance importu a exportu vína plyne, že české vinařství se podílí na celkové spotřebě vína u nás necelou čtvrtinou (24,3 %). Z toho vyplývá, že ČR není soběstačná v produkci révového vína.

Počátky pěstování vinné révy v Čejkovicích má dlouholetou tradici (počátky 13. stol.) příchodem templářských rytířů. Od té doby vinařství v této obci „ušlo“ dlouhou cestu. Mezi nejvýznamnější historické události lze považovat pěstování vinné révy na americké podnoži, kterou tenkrát započali čejkovičtí vinaři roku 1903, kvůli škůdci „révokazu“. Na počátku 20. století měřily čejkovické vinohrady již pouhých 72 ha, tj. o celých 120 ha méně než v polovině 19. století (L. Jan, V. Štěpánek 1998). Zušlechťování vinic bylo pak podporováno státem a pěstitelé měli právo na bezúročné půjčky s dlouhodobou splatností. Tento krok zachránil tenkrát pěstování vinné révy nejen v Čejkovicích, ale i na celé jižní Moravě. Kvůli nově nastávajícímu problému s odbytem vína v letech první republiky, začaly vznikat vinařská družstva, a tak v roce 1936 bylo v Čejkovicích založeno Jihomoravské vinařsko-ovocnické družstvo (jakožto jedno z prvních vinařských družstev), jehož členy se staly i vinaři z okolních

obcí. Čejkovice se tak staly významným a důležitým centrem v oboru vinohradnictví a vinařství. To mělo za následek i spolupráci vinařů s významným vědecko-vinařským odborníkem prof. V. Krausem. Vinařské družstvo bylo zlikvidováno komunistickým režimem v roce 1952 a obnoveno bylo přesně za 40 let. Nyní má vinařské družstvo Templářské sklepy Čejkovice 408 členů. Spolupráce vinařů v Čejkovicích se promítla i do vzniku dvou vinařských spolků Čtvrtečníci (2005) a Vinaři z Čejkovic (2017). Oba spolky se podílí na organizaci řady vinařských akcí, které přispívají k rozvoji lokálního cestovního ruchu.

Řadu nových poznatků o vinohradnictví a vinařství v Čejkovicích přineslo dotazníkové šetření realizované řízenými rozhovory s 30 respondenty – vinaři. Respondenti za nejcennější služby spolků považují společné pořádání vinařských akcí, následuje jednotná reklama s cílem přilákat více turistů a také oceňují výměnu informací a zkušeností týkajících se nových trendů ve výrobě vína i změnách v legislativě.

Průzkumem bylo zjištěno, že většina vinařů dodává víno výhradně koncovým zákazníkům a neprodává ho do velkoskladů, či obchodních řetězců. Využívá zpravidla e-shop, jehož význam pořád roste. Dále vinaři pořádají řízené degustace, kde jsou prezentována především autenticita vín, nepoužívání chemie jak ve vinicích tak při výrobě vína. Zdůrazňují vážnost přirozeného procesu zrání vína, bez používání moderních (byť povolených) přípravků na zušlechťování vín.

Překvapující zjištěním byla skutečnost, že většina respondentů nevyužívá dotační programy pro vinaře. Přestože v roce 2021 byly vinohradníkům a vinařům vypláceny podpory z různých dotačních zdrojů, tj. podpory z prostředků ČR – národní dotace vyplývající ze zákona o zemědělství, podpory z prostředků Vinařského fondu, podpory poskytované Podpurným garančním rolnickým a lesnickým fondem, podpory z prostředků EU – podpory v rámci Společné organizace trhu s vínem, podpory v rámci Jednotné platby na plochu (pěstitelé obhospodařující minimálně 1 ha vinic) a podpory z prostředků ČR a EU – podpory v rámci Programu rozvoje venkova. Některé dotační programy využívají spíše větší firmy obhospodařující nejméně 5 ha.

U řady vinařů během období pandemie covid-19 došlo k poklesu prodeje vín, prakticky se zastavily degustace a omezil se osobní kontakt se zákazníkem. Dalším negativem bylo razantní omezení agroturistiky, která je v Čejkovicích významným ekonomickým přínosem. Právě proto se začali vinaři věnovat již zmiňovanému e-shopu, který se jeví jako perspektivní metoda prodeje vína. V období zdražení energií a inflace došlo opět ke zhoršení ekonomických výsledků. Výrobci vína si nemohou dovolit zdražení svého produktu adekvátně k současné inflaci a s ní spojenými negativy – tj. zdražení prakticky všech surovin. To má za následek snížení zisku a to zpomalení procesu reprodukce – modernizace techniky na obdělávání vinic a sklepní technologie atd.

Větší část respondentů kladně hodnotila jednotlivé akce, které pořádají oba vinařské spolky. Velké rezervy byly v rámci hodnocení služeb zjištěny v nedostatečné kapacitě stravovacích zařízení v obci. Část vinařů zdůrazňovala nutnost vybudování nových parkovacích míst. Připomínky k malé ubytovací kapacitě v obci nebyly až tak četné, část respondentů se

domnívá, že ubytovací kapacita je dostačující. Rozvoj cestovního ruchu v obci může podpořit větší propagace jednotlivých vinařských akcí. Vyskytl se i názor na zvýšení poplatku za ubytované hosty, což by mohlo zvýšit finanční zdroje obecního úřadu.

Dotazníkové šetření probíhalo v únoru 2023, kdy část respondentů se domnívala, že skončilo období pandemie covid-19, růst energií bude zastaven a spíše bude docházet k poklesu inflace. V té době ještě nevěděli o záměru vlády na zavedení daně z přidané hodnoty na výrobu tichých vín. Vinaři argumentují, že nulová spotřební daň je u tichých vín standardem. Nárůst ceny vína o spotřební daň by v první řadě dopadl na spotřebitele, který vše zaplatí. Nebo také nezaplatí, protože nekoupí, nebo koupí levný dovoz, případně si pro víno bude jezdit za hranice k našim sousedům. To je jednoznačně negativní efekt, prohlásil prezident svazu vinařů M. Chlad. Důsledkem možného zavedení spotřební daně 23,40 Kč/l by měl za následek výrazný propad výroby vína a vinohradnictví jako zemědělského oboru. M. Chlad dodal, že podle dopadových studií by se následný úbytek vinic mohl zastavit až někde pod hranicí 10 tis. ha, ze současných 18 tis. ha (J. Svoboda, 2023).

Původně v závěru bakalářské práce měl autor připraveno toto závěrečné konstatování: „Pokud si Čejkovice udrží tu pomyslnou laťku kvality vín, vstřícnost a přívětivost vůči návštěvníkům a hostům, potom nebude problém udržet budoucnost této vinařské obce, ba naopak – reakce mnoha hostů, kteří se do Čejkovic rádi vrací, jsou tohoto důkazem“. V případě zavedení spotřební daně na tichá vína by tato pozitivní prognóza jistě nebyla naplněna.

8.1 Summary

The aim of the bachelors thesis is to review the meaning of viticulture and wine-making in a process of tourism development in wine-growing village Čejkovice. This village is part of collection of villages with the largest surface area of vineyards in the whole Czech Republic. At the end of year 2021 only 3 cities reported greater area of vineyards than Čejkovice. This means that Čejkovice are at the moment the largest rural village with the largest vineyard area in Czech Republic.

Literature search in the thesis is oriented to solve two different issues. First represents the most important expert publications about history and present of viticulture and wine-making in Czech Republic, South Moravia region and in the world. Publications from Czech authors are mainly scientific literature based in the field of viticulture and wine-making. The main representatives used are prof. V. Kraus, doc. M. Michlovský and historian prof. V. Frolec. From foreign authors the attention has been paid to publications of A. Dominé, German specialist in the field of viticulture, who lived for a long time in France and to publications of M. Hall and D. Getz which are considered to be a pioneers in the field of viticulture and wine-making tourism.

Second issue in literature search were publications about history of wine-growing village Čejkovice. Mainly works of historians from 1920s which are K. Hlavinka and J. Noháč and from year 1982 historians J. Bartoš, J. Schultz and M. Trapl. Most attention was paid to the book: "Čejkovice 1248-1998". Publication was made by collection of author under supervision of L. Jan and V. Štěpánek. The book discusses and describes the origins and history of this village, viticulture and wine-making, about the changes of historical fortress, people, folk culture, customs and other traditions.

The Bachelors thesis includes findings about history and present of viticulture and wine-making in the territory of wine-growing village Čejkovice. In addition to viticulture and wine-making, the work deals with rating of physical-geographical proportions of the village, demographic analysis, review of entrepreneur activity of local population, capacity of accommodation and mainly with tourism in connection to wine-making and wine-growing. Tourism in Čejkovice is represented by various wine events, which are described in this thesis in connection to existing tourism and affordability. Thesis also deals with issue of including wine-making, wine-growing and tourism into conceptual documents of community development (Development plan of village Čejkovice for years 2022-2028) and into regions that Čejkovice are a part of.

The most valued new findings brought by this bachelors thesis are from evaluation of questionnaire survey in which 30 winemakers participated. The survey aimed at issues of influence of viticulture and wine-making on development of tourism in the village Čejkovice. Those winemakers evaluated negative effect on their economy in period of COVID-19

pandemic and in period of present energy crisis and inflation. They also focused on issues of benefits from participation in existing winemaker associations.

The majority of respondents evaluated existing tourism in the village positively, nevertheless there have been individuals who consider existing tourism as extensive and possibly too big. Within evaluation of tourism services there were found insufficient capacity of catering facilities. Part of winemakers emphasized the necessity for new parking spaces to be built. Remarks to insufficient accommodation capacity were not that numerous and a part of responders believes that accommodation capacity is indeed sufficient. According to them development of tourism in the village can be supported by greater promotion of organised wine events.

9 Literatura

9.1 Knihy, kvalifikační práce, články

AMBROZEK, L. (1998): *Kraj a příroda*. IN: JAN, L., ŠTĚPÁNEK, V. a kol. (1998): *Čejkovice 1248 – 1998*.

BARTOŠ, J., SCHULTZ, J., TRAPL, M. (1982): *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960. Sv. 8, - Okresy Uherské Hradiště, Uherský Brod, Hodonín, Kyjov*. Ostrava: Profil, 355 s., ISBN: neuvedeno.

BAŘINOVÁ, M. (2010): *Rodinná vinařství v Čejkovicích*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 83 s.

BUBLÍKOVÁ, L. (2022): *Situační a výhledová zpráva réva vinná a víno*. Praha: Ministerstvo zemědělství, 69 s. ISBN: 978-80-7434-675-0.

CVAN, B. (1997): *Čejkovice v historii dávné i nedávné*. Čejkovice: vlastním nákladem. 143 s. ISBN: neuvedeno

DEMEK, J., MACKOVČIN, P. (2006): *Zeměpisný lexikon ČR, Hory a nížiny*. 2. vyd. Brno: AOPK ČR, 580 s. ISBN: 80-86064-99-9.

DOLEŽAL, P. (1999). *Lexikon českého vinařství: historie a současnost pěstování vína v českých zemích*. Nový Bydžov: Petr + Iva, 271 s. ISBN: 80-902748-1-1

DOLEŽAL, P. (2001). *Lexikon moravského vinařství: historie a současnost pěstování vinné révy na Moravě*. Nový Bydžov: Petr + Iva, 245 s. ISBN: 80-902748-2-x.

DOMINÉ, A. a kol. (2008): *Víno*. 2. vyd. Praha: Slovart, 928 s. ISBN: 978-80-7391-105-8.

DUDÁK, V. (2011): *Putování vinařským krajem*. Praha: PRÁH, 248 s. ISBN: 978-80-7252-324-5

FROLEC, V. a kol. (1973): *Vinohradnictví*. Brno: Blok, 1973. 300 s. ISBN: neuvedeno

FROLEC, V. (1984): *Jihomoravské vinohradnictví*. Brno: Blok, 220 s. ISBN: neuvedeno.

GETZ, D. (2000): *Explore Wine Tourism: Management, Development & Destinations*. New York: Cognizant Communication Corporation, vii, 255 s. ISBN: 1882345339.

GROCHOL, D. (2014): *Transformace vinařství v ČR po roce 1989: geografické aspekty*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, 118 s.

HALL, M. (2000): *Wine tourism around the world: development, management, and markets*. Boston: Butterworth-Heinemann, xvi, 348 s. ISBN: 07-506-4530-X.

HÁJEK, P., HÁJKOVÁ, K. a kol. (2015): *Čejkovice očima mladých fotografů*. Čejkovice: Petr Gal, ISBN: 978-80-260-9119-6.

HÁJEK, P. a kol. (2018): *Čejkovice 770: 1248-2018*. Čejkovice: Obecní úřad, 99 s., ISBN: 978-80-270-4119-0.

- HLAVINKA, K., NOHÁČ, J. (1926): *Vlastivěda moravská - II. místopis - Hodonský okres*. Brno: Muzejní spolek, 260 s., ISBN: neuvedeno.
- JAN, L., ŠTĚPÁNEK, V. a kol. (1998): *Čejkovice 1248 – 1998*. Čejkovice: Obecní úřad, 463 s. ISBN: 80-238-2766-9.
- JOHNSON, H. (2008): *Příběh vína*. Praha: Slovart, 256 s. ISBN: 978-80-7391-063-1.
- JOHNSON, H., ROBINSON, J. (2009): *Světový atlas vína*. 2. dopl. vyd. v Euromedia Group 1. Praha: Knižní klub, 400 s. ISBN: 978-80-242-2421-3.
- KMENTOVÁ, L. (2009): *Občanské sdružení Čtvrtečníci a jeho podíl na rozvoji vinařské obce Čejkovice*. Bakalářská práce. Opava: Slezská univerzita, 85 s.
- Kol. (2003). *O rodné obci dávné i současné: Čejkovice, Velké Bílovice, Kobylí*. Čejkovice: Obecní úřad, 63 s., ISBN: 80-239-2572-5.
- KRAUS, V., KUTTELVAŠER, Z., VURM, B. (1997): *Encyklopedie českého a moravského vína*. Praha: Melantrich, 222 s. ISBN: 80-7176-845-6
- KRAUS, V. a kol. (1999): *Réva a víno v Čechách a na Moravě. Tradice a současnost* Praha: Radix. 280 s. ISBN: 80-86031-23-3.
- KRAUS, V., KONEČNÝ, A. (1958): *Základy výroby vína*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 248 s. ISBN: neuvedeno.
- KRAUS, V. a kol. (2005): *Nová encyklopedie českého a moravského vína*. 1. díl. Praha: Praga Mystica, 306 s. ISBN: 80-86767-00-0.
- KRAUS, V. A kol. (2008): *Nová encyklopedie českého a moravského vína*. 2. díl. Praha: Praga Mystica, 312 s. ISBN: 978-80-86767-09-3.
- LINHART, P. – SUK, M. – VÁLEK, V. (2007). *Vinařský atlas území České republiky: Wienatlas des Gebietes der Tschechischen*. Praha: Dolin, 226 s. ISBN: 978-80-7028-311-0.
- MANIŠOVÁ, Z. (2005): *Mé mládí, to jsou Čejkovice*. Čejkovice: ZŠ TGM Čejkovice, 39 s., ISBN: 80-254-6027-4.
- MAŘÍK, K., BÍLÍK, L. (2004): *Cesty za moravským a českým vínem*. Praha: Professional Publishing, 183 s. ISBN: 80-86419-75-4.
- MICHLOVSKÝ, M. (2017): *Vinohradnictví*. Rakvice: Vineselekt Michlovský a.s., 932 s. ISBN: 978-80-905319-8-7
- PAVKOVÁ, M. (2010): *Specifický život vinařského mikroregionu Čejkovice*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, 69 s.
- PAVLOUŠEK, P. (2011): *Pěstování révy vinné: moderní vinohradnictví*. Praha: Grada publishing a. s., 336 s. ISBN: 978-80-247-3314-2.
- PAZDERKA, V. (1984): *Réva vinná a víno – průvodci člověkem staletími*, Vinohrad – 22, č. 6, s. 134-135.

PÁTEK, J. (2001): *Zrození vína: všechno o zpracování hroznů, výrobě vína a jeho zrání*. 3. rozš. vyd. Brno: Jota, 302 s. ISBN: 80-7217-137-2.

PECKA, V. (2012): *Vinařská turistika obce Čejkovice*. Bakalářská práce. Ostrava: Vysoká škola baňská – Technická univerzita, 69 s.

RŮŽKOVÁ, J., ŠKRABAL, J. a kol. (2006): *Historický lexikon obcí České republiky 1869 - 2005 1. díl*. Praha: Český statistický úřad, 760 s. ISBN: 80-2501310-3

SÁLUSOVÁ D. (2018): *České zemědělství očima statistiky: 1918-2017*. Praha: Český statistický úřad, 85 s. ISBN: 978-80-250-2841-4.

SEDLÁŘOVÁ, V. (2018): *Vinařský cestovní ruch v Uherském Hradišti*. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, 110 s.

SVOBODA, J. (2023): *Vyšší daň by zdražila pivo o koruny, víno o mnohem víc*. Právo, 4. května s. 1-2. ISSN: 1211-2119

ŠTOROVÁ, M. (2014): *Víno a vinařství – genius loci a turismus na jižní Moravě*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, 74 s.

TOUŠEK, V., VANČURA, M. (1996): *Aktuální problémy ČR: Průmysl. 1. díl, 1. část*. Ostrava: Scholaforum, 28 s. ISBN: 80-86058-30-1.

TOUŠEK, V., VANČURA, M. (1996): *Aktuální problémy ČR: Průmysl. 1. díl, 2. část*. Ostrava: Scholaforum, 25 s. ISBN: 80-86058-31-X.

VACHEK, M. a kol. (1997): *Příroda okresu Hodonín*. Hodonín: Okresní úřad Hodonín, 63 s. ISBN: 80-239-0702-6.

VAŠKOVÁ, V. (2020): *Vinařství a vinohradnictví Slovácké podoblasti po roce 1989*. Bakalářská práce. Olomouc: Univerzita Palackého, 61 s.

VINAŘSKÝ OBZOR (1941): IN: JAN, L., ŠTĚPÁNEK, V. a kol. (1998): *Čejkovice 1248 – 1998*.

9.2 Elektronické zdroje

ARCGIS.COM [online]. [cit. 16.03.2023]. Dostupné z: <https://www.arcgis.com/index.html>

BEDNÁŘSTVÍ BAŘINA, Úvod, Výroba sudů na víno, aktualizace k r. 2022 [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://bednarstvi.webnode.cz/>

CIMBÁLOVÁ MUZIKA MORAVA, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://moravacimbalka.cz/>

ČEJKOVICE – Google obrázky [online]. [cit. 24.04.2023]. Dostupné z: https://www.google.com/search?q=%C4%8Dejkovice&tbm=isch&ved=2ahUKEwi3sYWhl8P-AhUykicCHXGQBEgQ2-cCegQIABAA&oq=%C4%8Dejkovice&gs_lcp=CgNpbWcQAzIECCMQJzIECCMQJzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEOgcIlx

ČSÚ. České zemědělství očima statistiky - 1918-2017, [online]. [cit. 18.03.2023]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceske-zemedelstvi-ocima-statistiky-1918-2017>

ČSÚ. Vše o území, Čejkovice (okres Hodonín), [online]. [cit. 18.03.2023]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u= VUZEMI_43_586102#

ČSÚ. Databáze, registry, Databáze demografických údajů za obce ČR, okres Hodonín, aktualizace k r. 2022, [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

EAGRI, Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno – 2020, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/zatrideni-vina/revavinnaa-vino/situacniavyhledove-zpravy/revavinnaa-vino-2020.html>

EAGRI, Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno – 1997, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/file/90813/SVZ1997.pdf>

EVINICE, Vinařské oblasti, podoblasti a vinařské obce Moravy a Čech, [online]. [cit. 24.04.2023]. Dostupné z: <https://www.evinice.cz/o-vine/vinarske-oblasti-cr>

FG S.R.O., O nás, aktualizace k r. 2022, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://www.fgsro.cz/>

K.D.O. SERVIS, historie, aktualizace k r. 2023 [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <http://www.kdoservis.cz/>

MAPY.CZ, Čejkovice [online]. [cit. 16.03.2023]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?source=muni&id=5621&ds=1&x=16.9355073&y=48.8944826&z=12>

MOJELAHVE, Čejkovice – dva vinařské spolky, zámek a spousta dobrých vín 2021, [online]. [cit. 31.03.2023]. Dostupné z: <https://mojelahve.cz/clanek/cejkovice-dva-vinarske-spolky-zamek-a-spousta-dobrych-vin-1351>

MOJELAHVE, Historie révy: Odkud pochází ušlechtilá vinná réva? Část 1., 2013, [online]. [cit. 16.03.2023]. Dostupné z: <https://mojelahve.cz/clanek/historie-revy-odkud-pochazi-uslechtila-vinna-reva-cast-1-179>

MORAVSKÉ VINAŘSKÉ STEZKY, 1200 km mezi sady a vinohrady. [online]. [cit. 02.04.2023]. Dostupné z: <https://www.vinarske.stezky.cz/>

NÁRODNÍ VINAŘSKÉ CENTRUM, Historie a současnost vinařství v ČR, 2021, [online]. Copyright © [cit. 18.03.2023]. Dostupné z: <https://www.vinarskecentrum.cz/o-vine/historie-a-soucasnost>

OBEC ČEJKOVICE, Historie, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 18.04.2023]. Dostupné z: <https://www.cejkovice.cz/obec/historie/>

OBEC ČEJKOVICE, Oficiální stránky obce Čejkovice, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://www.cejkovice.cz/>

OBEC ČEJKOVICE, Pamětihodnosti obce, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 18.04.2023]. Dostupné z: <https://www.cejkovice.cz/obec/pametihodnosti-obce/>

OBEC ČEJKOVICE, Rozvojový plán obce, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 18.04.2023]. Dostupné z: <https://www.cejkovice.cz/urad/rozvojovy-plan-obc>

RÉVOKAZ, Mužský sbor Révokaz, aktualizace k r. 2018, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://revokaz.estranky.cz/>

VÍNA Z MORAVY VÍNA Z ČECH, Mezinárodní soutěže vín, 2019, [online]. Dostupné z: <https://www.vinazmoravyvinazcech.cz/cs/aktuality/4908104-mezinarodni-souteze-vin>

VINAŘI Z ČEJKOVIC, Úvod, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://www.vinarizcejkovic.cz/>

VINAŘSKÝ RÁJ, O nás, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://www.vinarskyraj.cz/o-nas-cs>

VÍNO Z ČEJKOVIC, Akce, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 18.04.2023]. Dostupné z: <https://www.vinozcejkovic.cz/akce>

VÍNO SÝKORA S R.O., O nás, aktualizace k r. 2023, [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://www.vinosykora.cz/o-nas>

VINOPOLE, O nás, aktualizace k r. 2022 [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://vinopol.cz/o-nas>

ZEMĚDĚLSKÁ A.S. ČEJKOVICE, O nás, aktualizace k r. 2023 [online]. [cit. 04.04.2023]. Dostupné z: <https://www.zemcejk.cz/o-nas.html>

ZNALEC VÍN, Encyklopedie vína, vinařství a vinohradnictví, [online]. [cit. 24.04.2023]. Dostupné z: <https://www.znalecvin.cz/vinarska-obec/>

9.3 Ostatní zdroje

Citované ústní rozhovory

Ing. Sýkora Miroslav

Ing. Pastorek Pavel

Ing. Bureš Michal

Ing. Hradil Lukáš

Bc. Rygarová Nikol

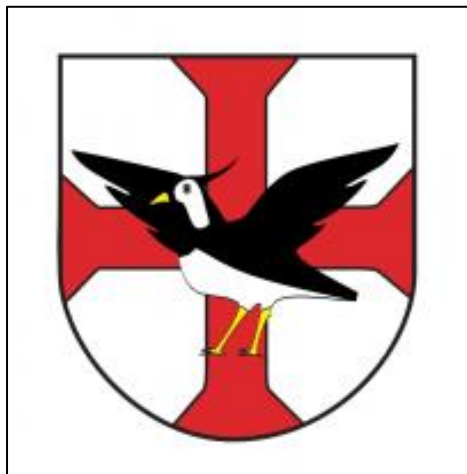
Hřiba Stanislav

Michna David

Šváb Michal

10 Přílohy

Příloha č. 1 – Logo obce Čejkovice

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 2 – Obec Čejkovice z leteckého snímku

Zdroj: Google obrázky – foto V. Zpěvák

Příloha č. 3 – Obec Čejkovice z pohledu viniční tratě Díl u včelína

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 4 – Viniční trať Šatrapky

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 5 – Logo vinařského sdružení Čtvrtečníci

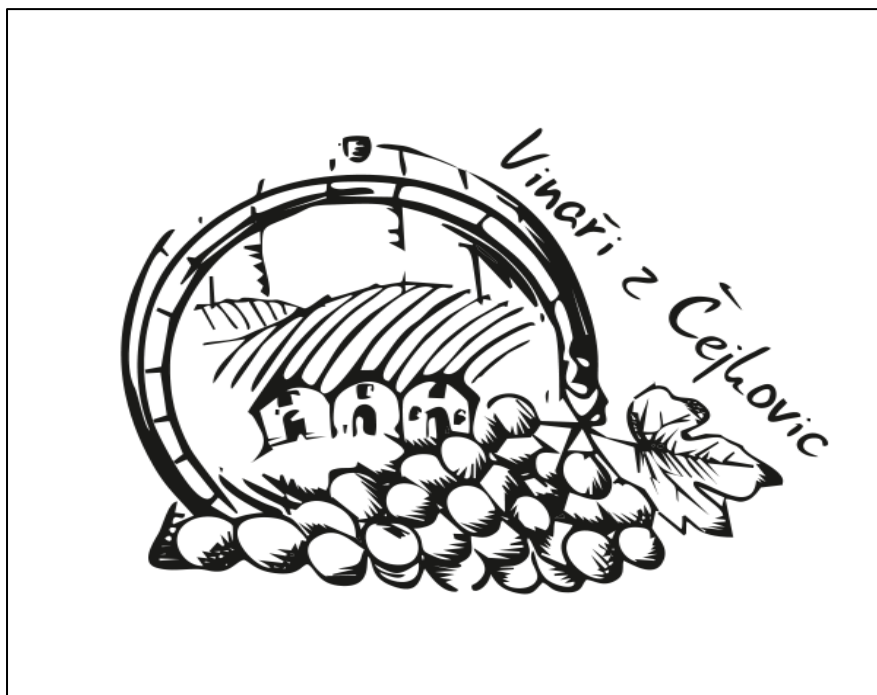
Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 6 – Jednotliví členi vinařské sdružení Čtvrtečníci

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 7 – Logo vinařského sdružení Vinaři z Čejkovic

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 8 – Vinařské sdružení Vinaři z Čejkovic

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 9 – Logo Templářské sklepy Čejkovice

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 10 a 11 – Logo Zemědělská a.s. Čejkovice

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 12 – Víno Sýkora

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 13 – Proměna areálu Vinařského ráje

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 14 – Prodejna Vinopolu

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 15 – Bednářství Bařina – výrobní hala

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 16 – Logo Sonnentor

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 17 – Hlavní budova Sonnentoru

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 18 – FG spol. Čejkovice

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 19 – Výrobní hala FG spol. Čejkovice

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 20 – Plakát na Velikonoční otevřené sklepy 9. 4. 2023

Zdroj: vinarizejkovic.cz

Příloha č. 21 – Velikonoční otevřené sklepy

Zdroj: Autor

Příloha č. 22 – Plakát na vinnou stezku 6. 5. 2023

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Příloha č. 23 – Přehlídka traktorů u zámku v době konání vinné stezky

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Příloha č. 24 – Plakát na vinné trhy 3. 6. 2023

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Příloha č. 25 – Divadelní soubor, který uvádí každoročně vinné trhy

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Příloha č. 26 – Mapa letních otevřených sklepů 29. 6. – 10. 9. 2023

29. června – 2. července

- 6 Vinařství Mezi Sklepy
U Tůfarky 1014, 774 995 272
- 5 Vinařství Novotný Bílek
Školní 1020, 723 424 442
- 16 VÍNO SÝKORA, s.r.o.
Příhon 1, 777 246 281

6. července – 9. července

- 4 Vinařství Lukáš Hlinecký
Templářská 1005, 728 428 997
- 3 Vinařství Fojtík
Pod Novosady 955, 776 333 283
- 24 VÍNO HERZÁN S.R.O.
Masarykova 87, 728 669 325
- 21 Vinařství Hříba
Příhon, 728 020 800

13. července – 16. července

- 12 Templářské sklepy Čejkovice
Na Bařině 945, 734 285 163
- 18 Vinařství Vydářelý – Holomáč
Příhon, 723 526 325
- 26 VÍNO U LIBORA
Za Valama, 721 676 269

20. července – 23. července

- 20 Vinařství Škrobák
Příhon 942, 721 743 478
- 13 Sklep na Bařině
Na Bařině 1047, 608 145 325
- 25 Vinařství Radocha
Na Bařině 1013, 606 711 574

27. července – 30. července

- 22 Vinařství Petr Kočařík
Zahradní 345, 608 838 502
- 28 Hajduch vinařství z Čejkovic
Pod Novosady, 774 867 406
- 15 Libor Veverka rodinné vinařství
Za Valama 1002, 723 446 526

3. srpna – 6. srpna

- 11 Zemědělská a.s. Čejkovice
Pod Zámkem, 518 362 605
- 19 Vinařství Veverka
Na Větráku 220, 777 617 537
- 17 Vinařství Konečný
Templářská 1 (zámek)
777 001 463

10. srpna – 13. srpna

- 1 VÍNO HRADIL
Cigánov 1007, 777 269 406
- 2 Vinařství Michna
Pod Novosady 26, 608 531 377
- 14 VÍNO ČERVENKA S.R.O.
Pod Zámkem, 777 598 222

7. září – 10. září

- 23 Vinařství Pastorek s.r.o.
Za Valama 1012, 776 719 214
- 27 VÍNO PAVEL HŘÍBA
Příhon, 775 294 245
- 10 J. ŠAMŠULA vinařství
Příhon 1046, 603 927 741

31. srpna – 3. září

- 9 Vinařství Vlastimil Konečný a syn
Pod Zámkem, 606 813 451
- 7 VÍNO DOMANSKÝ
Pod Zámkem 1022, 607 173 614
- 8 Vinařství Bíza Čejkovice
Peckova 68, 776 120 439

17. srpna – 20. srpna
Tradiční krojované hody
Vinařství uzavřena

26. srpna
Den otevřených sklepů 2023
Otevřena všechna vinařství
10.00 – 19.00

Vino z Čejkovic

www.vinozcejkovic.cz

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Příloha č. 27 – Plakát na Den otevřených sklepů 26. 9. 2023

Zdroj: vinoxcejkovic.cz

Příloha č. 28 – Konibus převážející turisty ze sklepa do sklepa

Zdroj: vinoxcejkovic.cz

Příloha č. 29 – Plakát na Svatomartinská a mladá vína 11. 11. 2023

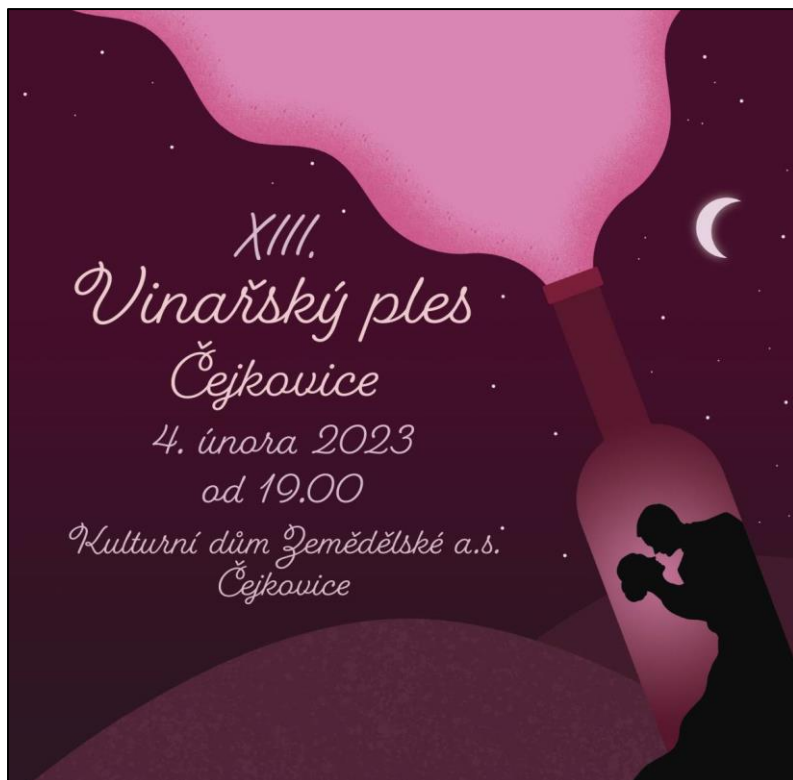
Zdroj: vinoxcejkovic.cz

Příloha č. 30 – Příjezd sv. Martina na zámek s demižonem vína

Zdroj: vinoxcejkovic.cz

Příloha č. 31 – Plakát vinařského plesu 4. 2. 2023

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Příloha č. 32 – Vinařský ples v kulturním domě v Čejkovících

Zdroj: vinozcejkovic.cz

Příloha č. 33 – Zámek

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 34 – Zámek s barokní sýpkou vpravo

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 34 – Kostel sv. Kunhuty

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 35 – Dům T.G.M.

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 36 – Špidláky

Zdroj: Google obrázky

Příloha č. 37 – Čejkovické kroje

Zdroj: Google obrázky

Otázky na jednotlivé vinaře

1. Jak se jmenuje Vaše vinařství?
2. Kdy jste si víno zamiloval? Jaká je Vaše první vzpomínka?
3. Jak dlouhá je historie Vašeho vinařství?
4. Vinařina byla pro Vás vždy hlavním zaměstnáním? (Uveďte, jaké je nebo bylo)
5. Kolik ha vinic obhospodařujete a kolik l vína průměrně ročně vyrobíte?
6. Jste součástí vinařského spolku? Jaké služby Vám tento spolek poskytuje?
7. Čím je Vaše vinařství unikátní?
8. Jaký vliv na Vaše vinařství mělo období pandemie cov-19?
9. Jaký vliv má na Vás inflace a zdražení energií?
10. Využíváte dotační programy pro vinaře? (Jaké, v čem Vám pomáhají, jsou dostatečné?)
11. V čem vidíte budoucnost Vašeho vinařství?
12. Jak byste zhodnotil cestovní ruch v obci?
13. Čím byste podpořil nebo snížil turismus v obci?
14. Považujete služby a ubytovací kapacitu v obci za dostačující? (Uveďte, co chybí)
15. V čem vidíte potenciální budoucnost vinohradnictví a vinařství v Čejkovicích?